

Primum

ISSN 2353-6055 Nr 4 (273) 2014

BIULETYN BYDGOSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ

PUBLICZNEGO

prowadzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej

122. Numer KRS

0000223048

Wnioskowana kwota

Kwota z poz. 123 nie może przekroczyć 1% kwoty z poz. 116, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.

I. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Podatnicy, którzy wypełnili część H, w poz. 124 mogą podać cel szczegółowy i zaznaczając kwadrat w poz. 125 wyrazić zgodę na przekazanie OPP swojego imienia, nazwiska i adresu wraz z informacją o kwocie z poz. 123. W poz. 126 można podać dodatkowe informacje, np. ułatwiające kontakt z podatnikiem (telefon, e-mail).

124. Cel szczegółowy 1%

Fundacja Domu Lekarza Seniora

1%

125. Wyrażam zgodę

CEREBRUM MEDICI

dla lekarzy: *Marii Goc* i *Elżbiety Pech*

Już po raz czwarty zostały przyznane przez Kapitułę Bydgoskiej Izby Lekarskiej i uroczystie wręczone podczas „Medycznej nocy w Operze” wyróżnienia „Cerebrum Medici”. Tegorocznymi laureatkami są: anesteziolog Maria Goc i stomatolog Elżbieta Pech. To niezwykle cenne uhonorowanie, ponieważ rekomendacje do Kapituły wpływają od innych lekarzy – tych, którzy poznali i docenili swoich kolegów w trakcie wieloletniej wspólnej pracy zawodowej i społecznej, codziennie weryfikowanej fachowości, relacji z pacjentami i kolegami.

Spójrzmy więc na tegoroczne Laureatki poprzez rekomendacje, które zostały złożone do Kapituły, były przez nią rozpatrywane i uznane.

W związku ze zbliżającym się terminem nominowania kandydatów do odznaczenia statuetką „Cerebrum Medici” uprzejmie proszę o rozważenie kandydatury lek. med. Marii Goc. Czuję się upoważniona do tej rekomendacji po wielu latach wspólnej pracy w obecnym Szpitalu Klinicznym im. A. Jurasza, zmieniającym uprzednio wielokrotnie swój sztyl.

Przebieg Jej wieloletniej pracy na różnych stanowiskach jako lekarza anesteziologa opisany jest w dokumentach pozostających do dyspozycji Kapituły. Znana też jest Jej wieloletnia praca w Izbie lekarskiej od chwili jej powstania.

Dokumenty nie oddają jednak sposobu jej funkcjonowania w szeroko rozumianym środowisku: współpracowników, pacjentów i ich rodzin. Realizowała przede wszystkim funkcję służebną wobec potrzebujących jej pomocy, nie tylko lekarskiej, ale zwyczajnie ludzkiej. Nie unikała nigdy żadnych wyzwań związanych z pracą zawodową i działalnością społeczną. Godna podkreślenia jest jej skromność i bezinteresowność.

Gdyby przyznanie jej statuetki zależało od plebiscytu wśród współpracowników, pacjentów, ich rodzin, byłyby to setki osób popierających kandydaturę lek. med. Marii Goc jako osoby w najwyższym stopniu godnej uhonorowania tym szacownym odznaczeniem.

Dr Maria Goc – lekarz anesteziolog z II stopniem specjalizacji z Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii, związana jest ze Szpitalem Jurasza od sierpnia 1969 r. Specjalizację II stopnia z Anestezjologii uzyskała w 1977 r.

Także w wyniku rekomendacji najbliższego środowiska statuetkę „Cerebrum Medici” uzyskała lekarz stomatolog – Elżbieta Pech.

Mam wielki zaszczyt przedstawić Państwu – powiedział wiceprezes Rady Okręgowej Bydgoskiej Izby Lekarskiej lekarz stomatolog Andrzej Kuliński podczas ceremonii wręczania wyróżnień – drugą laureatkę „Cerebrum Medici”. Jest nią doktor Elżbieta Pech, która aktywnie brała udział w reaktywacji Izb Lekarskich. W naszej izbie była członkiem Okręgowej Rady Lekarskiej od I do V kadencji. W I i II kadencji była członkiem Okręgowego Sądu Lekarskiego, a w czasie trwania III i IV kadencji pełniła odpowiedzialną funkcję skarbnika. Trzykrotnie była delegatem na Krajowy Zjazd Lekarzy, kilkakrotnie – przewodniczącą Komisji Wyborczych w okręgach wyborczych.

Doktor Elżbieta Pech współorganizowała w Bydgoszczy stomatologię dziecięcą, która wciąż pozostaje Jej wielką pasją. Pracowała także na rzecz środowiska stomatologicznego: pełniła w Polskim Towarzystwie Stomatologicznym przez dwie kadencje funkcję sekretarza, także przez dwie – była skarbnikiem Oddziału PTS.

Poza pracą na rzecz samorządu lekarskiego i środowiska zawodowego była i jest wspaniałą koleżanką, szlachetną i otwartą na ludzi przemiłą Panią Doktor. Droga Elu! Gratuluję Ci tego szacownego wyróżnienia!

Fot. Luiza Domka

Regulamin przyznawania wyróżnienia „Cerebrum Medici”

- Wyróżnienie przyznaje Kapituła, w skład której wchodzi:
  - Wszyscy aktualni członkowie Okręgowej Rady Lekarskiej BIL
  - Wszyscy byli Prezesi Okręgowej Rady Lekarskiej BIL
  - Wszyscy dotychczasowi Laureaci Wyróżnienia.
- Kapituła zwołuje, i przewodniczy, aktualnie urzędujący Prezes Okręgowej Rady Lekarskiej Bydgoskiej Izby Lekarskiej, najpóźniej do 15 grudnia roku poprzedzającego wręczenie wyróżnienia.
- Członkowie Kapituły otrzymują informacje o zgłoszonych kandydatach co najmniej na 30 dni przed posiedzeniem, czyli do dnia 15 listopada.
- Członkowie Kapituły wymienieni w pkt 1 b) i c) mogą na piśmie zrezygnować z udziału w jej posiedzeniach:
  - Rezygnacja może dotyczyć konkretnego posiedzenia lub być złożona na stałe (bezterminowo).
  - Rezygnacja bezterminowa może być na piśmie wycofana w każdym terminie.
  - Członków Kapituły, którzy złożyli rezygnację nie wlicza się do quorum wyborczego określonego w pkt 6.
- Głosowanie nad kandydaturami jest tajne i odbywa się oddzielnie dla lekarzy i lekarzy dentyistów.
- Laureatami Wyróżnienia zostają osoby, które uzyskają bezwzględną większość głosów (więcej niż połowę głosów oddanych), przy obecności co najmniej połowy osób uprawnionych do głosowania.
- Głosowanie odbywa się maksymalnie w dwóch turach:
  - w każdej turze uczestnicy głosowania mogą poprzeć maksymalnie 2 lekarzy i 1 lekarza dentyistę
  - druga tura odbywa się w przypadku nieuzyskania wymaganej liczby głosów w pierwszej turze przez 2 lekarzy i 1 lekarza dentyistę
  - głos popierający większą liczbę kandydatów niż określona w pkt 7a) jest nieważny, ale liczy się do quorum wyborczego.
- Honorowane mogą być:
  - Wybitne osiągnięcia naukowe.
  - Wybitne osiągnięcia promujące środowisko lekarzy BIL.
  - Wybitne zasługi w zakresie organizacji, działalności społecznej, kulturalnej, sportowej itp.
  - Całokształt działalności na rzecz środowiska lekarskiego.
- Wyróżnienie jest przyznawane jeden raz w roku i wręczone w terminie oraz w miejscu wyznaczonym przez Okręgową Radę Lekarską Bydgoskiej Izby Lekarskiej.
- Kandydatury z uzasadnieniem może zgłaszać każdy Członek Bydgoskiej Izby Lekarskiej oraz Zastępca dla Samorządu BIL do 15 października każdego roku kalendarzowego.
- Kandydaci, którzy nie uzyskali wymaganej liczby głosów, mogą być zgłaszani ponownie w następnych latach.
- Ogłoszenie o przyznaniu Wyróżnienia publikuje się w Biuletynie BIL „Primum” oraz na stałe na stronie internetowej BIL.
- Regulamin przyznawania Wyróżnienia zostanie ogłoszony w „Primum” oraz na stałe na stronie internetowej BIL.

Prezes ORL BIL – dr n. med. Stanisław Prywiński

*Stoniecznych,
pełnych
radosnej nadziei
Świąt
Wielkiej Nocy!*

W NUMERZE

Z BIL.....	2
MEDYCZNA NOC W OPERZE....	4
INFORMUJEMY.....	6
PUBLICZNIE O NIEPUBLICZNEJ SŁUŻBIE ZDROWIA.....	7
KOMUNIKACJA LEKARZ-PACJENT.....	8
NOWE TECHNOLOGIE.....	9
PROFILAKTYKA I EDUKACJA.....	12
KONFERENCJE.....	13
RADCA PRAWNY BIL INFORMUJE.....	14
LEKARZ W GĄSZCZU PARAGRAFÓW.....	15
Z CM UMK.....	16
FELIETON.....	19
WSPOMNIENIE.....	19
PIGUŁKA.....	20

Fot. Anna Kaźmierczak

Szanowne Koleżanki i Koledzy!

Niezmiennie aktualny jest tekst piosenki śpiewanej przez Krystynę Prońko „Psalm stojących w kolejce”, napisany przez Ernesta Bryllę:

*Za czym kolejka ta stoi
Po szarość, po szarość, po szarość
Na co w kolejce tej czekasz
Na starość, na starość, na starość
Co kupisz gdy dojdiesz
Zmęczenie, zmęczenie, zmęczenie
Co przyniesiesz do domu
Kamienne zwątpienie*

Zdjęcie: NIL

Problemy związane z opieką zdrowotną w Polsce są wszystkim dobrze znane. Kolejki do lekarzy specjalistów są coraz dłuższe. Rosną również listy kolejkowe chorych zakwalifikowanych do zabiegów operacyjnych. Systematycznie zwiększa się liczba oczekujących na coraz to szerszy asortyment procedur medycznych. Jeżeli niedobór usług medycznych będzie się nasilać, to – ironizując – któryś z decydentów w końcu wpadnie na pomysł wprowadzenia kartek na poszczególne świadczenia. Jedynym pozytywnym wprowadzenia takiego rozwiązania byłoby to, że chory mógłby korzystać z usług wybranego lekarza, a ten, gdyby był „wziętym lekarzem”, opływałby w dostatki. Starsze pokolenie zapewne pamięta, że wprowadzenie kartek żywnościowych nieco skróciło kolejki, ale nie zmniejszyło zapotrzebowania na żywność. Proponowane przez ministra zdrowia Bartosza Arłukowicza rozwiązanie problemu może wywołać podobny efekt. Istotą pakietu antykolejkowego będzie prawdopodobnie inny podział kompetencji między lekarzem rodzinnym a specjalistą.

Wydłużanie się czasu oczekiwania na poradę lekarską związane jest nie tylko z poziomem finansowania, lecz również ze stałym zmniejszaniem się liczby lekarzy, czego przyczyną jest m.in. zwiększająca się luka pokoleniowa, którą będzie bardzo trudno wypełnić. Według danych z rejestru Naczelnej Izby Lekarskiej, w Polsce pracuje dziś około 127 tys. lekarzy. Dziewiętnaście tysięcy to osoby powyżej 66. roku życia, czyli takie, które już w tej chwili powinny iść na emeryturę. W ciągu kilku lat dołączy do nich kolejne 11 tys. lekarzy, którzy dziś mają od 61 do 65 lat. W statystykach widać, że nie będzie kto miał ich zastąpić – lekarzy do 35. roku życia jest jedynie 23,5 tys.

Należy podkreślić, że zawód lekarza jest obciążony dużym ryzykiem. Pojawiające się ostatnio masowo w mediach informacje o błędach lekarskich, mające niekiedy charakter linczu, powodują coraz większą frustrację wśród lekarzy. Wielu zgłasza chęć podjęcia pracy za granicą, gdzie zaufanie do lekarza nie jest tak bezmyślnie niszczone. Jednak większość z nas pozostanie w kraju i będzie nadal pracować dla dobra polskiego pacjenta, mając w pamięci dalsze słowa przytoczonej wyżej pieśni:

*Bądź jak kamień, stój, wytrzymaj.
Kiedyś te kamienie drgną
I polecą jak lawina
Przez noc, przez noc, przez noc.*

Dr n. med. Stanisław Prywiński
Prezes Bydgoskiej Izby Lekarskiej

BIULETYN BYDGOSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ

REDAKCJA e-mail: primum@bil.org.pl, agnieszka.banach@hipokrates.org, tel. 52 3460785

WYDAWCA: Bydgoska Izba Lekarska,
85-681 Bydgoszcz, ul. Powstańców Warszawy 11;
telefony: 52 3460084, 52 3460780;
Numer konta BIL: PKO BP II O/Bydgoszcz
95102014750000830200191197;
e-mail: bil@bil.org.pl; www.bil.org.pl
• Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej:
e-mail: rzecznik@bil.org.pl, tel. 52 3461257
• Pełnomocnik ds. zdrowia lekarzy i lekarzy dentystów:
lek. med. Włodzimierz Kasierski tel. 604406240

RADA PROGRAMOWA: Przewodniczący: dr n. med. Wojciech Szczęśny; członkowie Rady: prof. Aleksander Araszkiewicz, red. nac. Agnieszka Banach, Teodora Bogdańska, lek. Mieczysław Boguszyński, dr n. med. Małgorzata Czajkowska-Malinowska, red. Magdalena Godlewska, dr n. med. Marek Jurgowiak, lek. dent. Marek Rogowski, dr n. med. Maciej Socha.
CZEKAMY na Państwa opinie, uwagi i propozycje! Przewodniczący Rady Programowej: Wojciech Szczęśny, tel. 602395654; redaktor naczelny: Agnieszka Banach tel. 696016262, agnieszka.banach@hipokrates.org; redaktor: Magdalena Godlewska, magodlewska@poczta.onet.pl
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i poprawiania materiałów oraz zmian w tytułach.
Za treść reklam nie odpowiadamy. Nakład: 4000 egzemplarzy

■ DRUK: ABEDIK, Bydgoszcz tel. 52 3700710 ■ SKŁAD: MAGRAF s.c., Bydgoszcz tel. 52 3791435

PANIE DOKTORZE, dziękujemy!

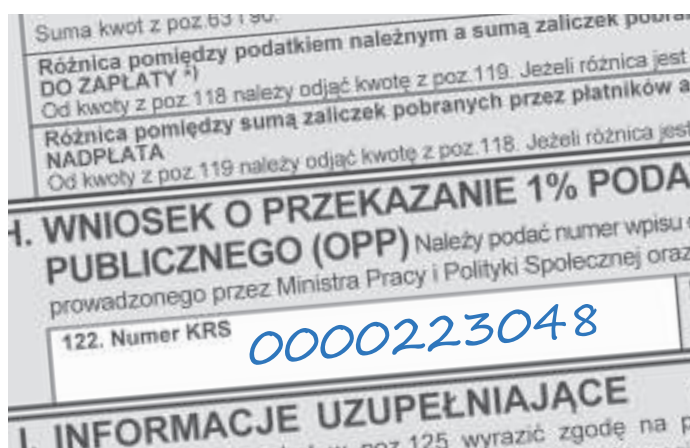
Z żalem przyjęliśmy rezygnację dr. Andrzeja Martynowskiego z pracy w Radzie Programowej „Primum”. Pan doktor ze względów zdrowotnych istotnie nie mógł uczestniczyć we wszystkich spotkaniach, poprosił więc o „dymisję”. Jest ona bardziej papierowa niż rzeczywista. Przecież każdy numer naszego pisma zawiera Jego felieton. Cały czas jest więc z nami i na bieżąco śledzi izbowe wydarzenia.

Dr Martynowski jest żywą legendą BIL. Pierwszy prezes, człowiek, który z grupą zapaleńców przystąpił, zaraz po odzyskaniu przez Polskę suwerenności, do odtwarzania struktur Izb Lekarskich. Już w kilka miesięcy po reaktacji, 1 czerwca 1990 r., zaczął wydawać pismo, które wkrótce przyjęło nazwę „Primum non nocere”. Początkowo był to biuletyn odbity na powielaczu, przypominający jako żywo nie tak odległą wówczas bibułę. Po 24 latach jest to kolorowy periodyk, na kredzie, czytany przez prawie wszystkich członków BIL.

Zastugi dr. Andrzeja dla samorządu są tak rozległe, że nie wystarczyłoby pewnie i dzisiejszego numeru „Primum”, aby je opisać. Pozwólcie więc Państwo, że ograniczę się do tych kilku zdań, głównie po to, aby postać Honorowego Prezesa przybliżyć młodszym Koleżankom i Kolegom. Wierzę, że współpraca będzie miała miejsce dalej, bo „kawatek podłogi” cały czas czeka w siedzibie Izby, a dobre i mądre oczy dr. Andrzeja patrzą na nas z portretu, pilnując abyśmy czegoś nie zepsuli.

*W imieniu Rady Programowej „Primum”
Przewodniczący – dr med. Wojciech Szczęsny*

Dom dla seniora

Zwracam się z prośbą o przekazanie **1%** podatku na rzecz budowy domu dla lekarzy seniorów (Fundacja Domu Lekarza Seniora – nr KRS: 0000223048).

Nasze dzieło rodzi się w bólach. W ostatnim roku Fundacja musiała sprzedać budynek w Inowrocławiu, ponieważ nie mieliśmy środków, aby go wyremontować i dostosować do naszych celów. Bardzo żałuję, że się nie udało.

W tym roku doprowadziliśmy wreszcie do końca odzyskiwanie zapisanych na naszą rzecz w testamencie środków ulokowanych w bankach przez śp. doktor Krystynę Popławską. Obecnie na naszym koncie jest nieco ponad 2 miliony złotych. Jest to i dużo i mało. Chcemy kupić w Bydgoszczy działkę budowlaną, na której zamierzamy wspomniany dom wybudować.

Osoby zainteresowane budową domu, zamieszkaniem w nim albo chociaż informacjami na jego temat zapraszam do rozmowy. Wszystkim ofiarodawcom z góry dziękuję.

*Małgorzata Świątkowska
Tel. 606978788; e-mail: m_swiatkowska@op.pl*

CZEKAMY NA ZGŁOSZENIA!

Memoriał Szachowy im. prof. R.M. Bugalskiego

Bydgoska Izba Lekarska zaprasza do udziału w Turnieju Szachowym im. prof. Romana Mariana Bugalskiego. Czwarta edycja turnieju o puchar prezesa Bydgoskiej Izby Lekarskiej dr. n. med. Stanisława Prywińskiego odbędzie się w dniach 7–8 czerwca 2014 r. Patronat nad Turniejem, obok prezesa BIL, zechciał przyjąć prorektor ds. Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, UMK w Toruniu prof. dr hab. n. med. Jan Styczyński.

Turniej ma na celu popularyzację gry w szachy, zwłaszcza w środowisku medycznym oraz wśród studentów, młodzieży i dzieci.

Zgłoszenia udziału przyjmowane będą **do 31 maja 2014 r.** zgodnie z regulaminem dostępnym na stronie internetowej: www.bil.org.pl

Zgłoszenia przyjmuje pan Kazimierz Jurkiewicz pod numerem telefonu: 600 980 333.

Bydgoska Izba Lekarska zaprasza na kolejną edycję Kursu resuscytacji krążeniowo oddechowej (BLS z AED)

dla lekarzy i lekarzy dentyków w dniu **26 kwietnia 2014 r.** Szczegóły na stronie www.bil.org.pl w zakładce Szkolenia.

XII KRAJOWY ZJAZD LEKARZY • 20–22 MARCA 2014

Maciej Hamankiewicz ponownie na czele lekarskiego samorządu!

Delegaci zebrani na Krajowym Zjeździe Lekarzy oddali na niego 290 głosów, 104 zdobyła jego konkurentka Jolanta Orłowska-Heitzman, dotychczasowa Naczelna Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej. Lekarze zadecydowali, że w tej kadencji obowiązki rzecznika będzie sprawował Grzegorz Wrona – uzyskał 227 głosów, pokonując trzech innych lekarzy. W obu głosowaniach frekwencja sięgała 90 proc. Do organów Naczelnej Izby Lekarskiej wybrano przedstawicieli BIL – w NRL będzie zasiadać Radosław Staszak-Kowalska, w Naczelnym Sądzie Lekarskim – Jacek Fórmaniak. a.b.

Z 33. Okręgowego Zjazdu Lekarzy BIL

Ostatni okres obfitował w zjazdy lekarskie. Zeszły rok zakończyliśmy okręgowym zjazdem wyborczym, Dzień Kobiet świętowaliśmy na zjeździe sprawozdawczo-budżetowym, a trzecią dekadę marca rozpoczęliśmy zjazdem ogólnopolskim. Czyżby właśnie ta obfitość była powodem niskiej frekwencji na obradach 8 marca? Stawiło się tylko 54 delegatów – o ważności zjazdu zdecydowało zaledwie 2,4%.

Jeszcze przed otwarciem 33. Okręgowego Zjazdu Lekarzy BIL, męska część uczestników gremialnie złożyła życzenia i wręczyła tulipany obecnym na sali obrad delegatkom.

Po inauguracji prezes Izby dr n. med. Stanisław Prywiński odczytał nazwiska zmarłych w trakcie ostatniego roku lekarzy. Ich pamięć uczczono minutą ciszy. Następnie, zanim przekazał prowadzenie obrad w ręce dr. n. med. Pawła Białożyka – wybranego przewodniczącego zjazdu, wręczył lek. med. Ewie Smukalskiej odznaczenie „Zasłużony dla Samorządu Lekarskiego” (druga z laureatek, doktor Anna Ciesielska, była nieobecna). Wyróżnienie „przynawane jest osobom, które zasłużyły się dla środowiska lekarskiego z terenu działalności naszej izby”.

Część sprawozdawczą zjazdu (materiały zjazdowe we wkładce) poprzedzono wyborami członków Prezydium, Komisji Mandatowej, Skrutacyjnej oraz Uchwał i Wniosków. Po zatwierdzeniu porządku obrad Stanisław Prywiński przedstawił działania Okręgowej Rady Lekarskiej w 2013 r. Informując o inicjatywach podejmowanych przez BIL, zwrócił uwagę na potrzebę zorganizowania szkoleń dotyczących komunikacji lekarzy z mediami. Członkowie samorządu coraz częściej obligowani są do wypowiedzi w prasie, radiu czy telewizji, a nieumiejętne wystąpienia medialne mogą obniżyć poziom zaufania społeczeństwa do lekarzy i prestiż zawodu.

Następnie zebrani zapoznali się ze sprawozdaniem finansowym lek. med. Krzysztofa Gawła, skarbnika ORL BIL, a później Komisja Rewizyjna przedstawiła protokół i zwróciła się do zgromadzonych o udzielenie ORL absolutorium. Zjazd przychylił się do wniosku KR – przyjął sprawozdania Stanisława Prywińskiego i Krzysztofa Gawła i udzielił absolutorium Okręgowej Radzie Lekarskiej za 2013 r. (jedna osoba wstrzymała się od głosu). Zaraz potem przegłosowano uchwałę o przekazaniu nadwyżki finansowej z zeszłego roku (19 tys. 762,71 zł) na fundusz statutowy Izby.

Później delegaci wystuchali sprawozdań Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej oraz Okręgowego Sądu Lekarskiego (oba przyjęto jednogłośnie) i zapoznali się z projektem budżetu na rok 2014. Lek. dent. Marek Rogowski zgłosił wniosek, aby z planowanej rezerwy finansowej (14 tys. 990 zł) część przeznaczyć na wsparcie odbudowy bydgoskiej Fontanny „Potop”. Większość lekarzy z entuzjazmem poparła pomysł i ostatecznie wyasygnowano na ten cel 5 tys. zł.

Prezes Izby przedstawił projekt programu na VII kadencję ORL. Dyskusja, która wywiązała się później, pokazała wyraźnie, jakie problemy większość delegatów uważa obecnie za najbardziej dotkliwe. Jeden z wiodących tematów po raz kolejny dotyczył sytuacji lekarzy kontraktowych.

Dr n. med. Marek Bronisz, Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej stwierdził, że „kształcenie podyplomowe lekarzy kontraktowych obumiera i to w zastraszającym tempie”. A potem zwrócił uwagę na różnicę w możliwościach kształcenia lekarzy kontraktowych i etatowych: „lekarz etatowy może dostać delegację i doszkalać się w ramach obowiązku pracy, natomiast lekarz kontraktowy robi to w ramach hobby”.

Poparł go dr n. med. Stanisław Prywiński: „Spotkałem się z taką postawą: »Co? Lekarz będzie robił w szpitalu doktorat? On ma le-

czyć, on ma znać procedury, a nie robić doktorat! Szkolenie to jest prywatna sprawa lekarza, niech się szkoli, gdzie chce, ale nie w godzinach pracy. A jak będę potrzebować lekarza, który jest wyszkolony, to go zatrudnię»”.

„To zależy od szpitala – zaprotestował przeciw uogólnieniom dr n. med. Marek Lewandowski. – W wielu szpitalach lekarze kontraktowi tak samo jak etatowi mają prawo do płatnego urlopu szkoleniowego. Jest to kwestia umowy wewnątrzkontraktowej między dwoma podmiotami.”

„Problem polega na tym – zwrócił uwagę dr n. med. Krzysztof Dalke – że na ogół negocjacji w ogóle nie ma. Dostajemy gotowy tekst i albo podpisujemy, albo do widzenia. Zapisów szczegółowych nie ustalamy”. I dodał: „właśnie po to, żeby pomóc w negocjacjach powstało Stowarzyszenie Lekarzy Kontraktowych”.

Według dr. Marka Bronisza – „Stowarzyszenie jest niezmiernie ważną inicjatywą, ale nie działa zgodnie z oczekiwaniami”. I dlatego – stwierdził – „jeżeli stowarzyszenie nie podjęłoby, wszystko jedno z jakich przyczyn, efektywnej działalności, należy pomyśleć o ukonstytuowaniu w obrębie izby jakiejś komisji, gremium, które by się zajęło tym problemem w sposób skuteczny”.

Podczas dyskusji poruszono też m.in. problem specjalizacji. Młodzi lekarze zwracali uwagę, że samorząd powinien dążyć do urealnienia programów specjalizacyjnych: „W tej chwili programy specjalizacji lekarskiej są w większości niemożliwe do zrealizowania”. Poparli ich inni delegaci, dodając, że „urealnienia wymagają nie tylko programy specjalizacji, ale też realizacja i kwalifikacje do specjalizacji”.

W trakcie obrad do Komisji Uchwał i Wniosków wpłynęły cztery projekty aktów prawnych. Autor pierwszego z nich, dr Marek Bronisz, zaapelował do Okręgowej Rady Lekarskiej BIL o powołanie mediatora. Projekt poparł Jerzy Rajewski, zwracając uwagę, że „mediacja nie tylko może zakończyć sprawę pod względem prawnym, ale wnosi również bardzo dużo na poziomie pojednania stron – powoduje, że strony zaczynają rozumieć się nawzajem”. Krzysztof Dalke zgłosił rezolucję w sprawie solidarności z lekarzami i narodem ukraińskim. Marek Rogowski zaproponował dwa apele. Obydwa skierowane do Ministerstwa Zdrowia, Sejmowej Komisji Zdrowia i Krajowego Zjazdu Lekarzy. Ich celem jest sprowokowanie aktywności, która w sposób kompleksowy zmniejszy możliwości prawne i techniczne osób nieuprawnionych do wykonywania czynności zarezerwowanych dla lekarzy stomatologów. W pierwszym z nich prosi o podjęcie działań, które ograniczą możliwość „wykonywania zawodu lekarza stomatologa przez techników dentystycznych”, w drugim – „o zintensyfikowanie działań mających na celu egzekwowanie istniejącego prawa ograniczającego stosowanie preparatów o stężeniu nadtlenu wodoru powyżej 0,1%, służących wybielaniu zębów”. Wszystkie zgłoszone projekty zostały przez Zjazd zatwierdzone.

Podczas zjazdu zgromadzeni zostali poinformowani, że z mandatu delegata zrezygnował dr n. med. Andrzej Motuk. Na ręce prezesa Izby przesłał list, w którym jako powód podał swoją niezgodę na działania NRL podejmowane w celu rozszerzenia klauzuli sumienia.

Magdalena Godlewska

28 lutego 2014

Za najlepiej zdany Lekarski Egzamin Końcowy wyróżniono, od lewej: Ewę Obońską i Izabelę Bromberek-Orzoł.

Silna reprezentacja bydgoskich urologów. Od lewej: Piotr Jarzemski, Andrzej Barecki, Jacek Szyperski, Roman Kalinowski, Dariusz Ratajczak.

Kabaret medyczny pod duchowym przywództwem Stanisława Prywińskiego w składzie: stoją (od lewej) – Kamil Jagodziński, Monika Waluś, Paweł Witulski, Dominika Fladrowska, Lidia Rzepiela, Natalia Nowicka, Zofia Barecka, Klaudia Bielska, Daria Pracka, Grażyna Martynowska, Lucyna Sandurska, Arleta Bielecka, Ewa Smukalska, Dominik Opaliński, Stanisław Prywiński oraz w dolnym rzędzie: Marcela Wierzbicka, Jacek Wróbel, Małgorzata Dąbkowska, Ewelina Żak i Hanna Śliwińska.

Stoją: Rafał Cichomski, Bożena i Andrzej Owczarscy, Tomasz Spyra, Alicja Gondek, Andrzej Gałaj i Alina Granuszewska-Olszaniec. Siedzą: Jacek i Beata Furtak, Kamila i Marcin Jurkiewicz, Michał i Ewa Walczakowie oraz Aneta Cichomska.

Bal w Operze

*Lekarz polityk Tomasz Latos
i lekarz muzyk Maciej Świñoński.*

Krzysztof Gawel z żoną Dorotą.

*Siedzący: Wioletta Rechnio, Ireneusz Rojewski, Magdalena i Adam Illicy, Piotr i Sylwia Kędziorkowie,
Stojący: Renata i Marek Kamińscy, Renata Raczyńska, Marek Bajsert, Wojciech Raczyński,
Dorota Bajsert, Mirosław Majewski, Alicja Buczak, Szamila i Stefan Dobak.*

*Na parkiecie szaleli: Mirosław Majewski, Renata i Marek Kamińscy
oraz Radosława Staszak-Kowalska z mężem Mariuszem.*

*Przemysław i Grażyna Janikowie, Katarzyna i Roman Kalinowscy,
Dariusz i Hanna Ratajczakowie, Grażyna i Jarosław Zielińscy, Ewa i Maciej Thews
oraz Barbara Thews z mężem Szymonem Ludwikowskim.*

*Od prawej: prof. Władysław Sinkiewicz z żoną Anną
i córką Małgorzatą oraz Jadwiga i Lech Różyccy.*

Wciąż grypowo w Kujawsko-Pomorskiem

Od 1 stycznia do 15 marca 2014 r. liczba zachorowań na grypę, infekcje grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych wzrosła w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 27,3% (zachorowało 57057 osób). Liczba hospitalizacji natomiast zmniejszyła się o 68,9% (do szpitali trafiło 98 pacjentów). Laboratoryjnie potwierdzono 13 przypadków grypy (typ A – 5, podtyp A/H1N1 – 5, typ B – 3), podczas gdy w tym samym okresie roku poprzedniego – 79.

Od 8 do 15 marca 2014 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego liczba zachorowań wzrosła o 48,3% (zachorowało 8000 osób), liczba osób wymagających hospitalizacji zmniejszyła się o 61,3% (do szpitali skierowano 12 osób – 0,15% ogółu chorych).

Zachorowania zgłaszano w 17 powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. Najwyższą zapadalność, w przeliczeniu na liczbę ludności, odnotowano w powiecie rypińskim (2145,32), najniższą zaś w powiecie włocławskim (10,8), podczas gdy największą liczbę zachorowań odnotowano w powiecie toruńskim (2632 przypadki).

(Na podstawie danych WSSE w Bydgoszczy)

SZUKAMY SPONSORÓW!

Projekt Madagaskar

Następnym projektem realizowanym w ramach Fundacji Medici Homini jest pomoc medyczna w 25-tyśięcznym miasteczku Mampikony na Madagaskarze. Znajduje się tam polska misja prowadzona przez o. Dariusza Marutę. Do najbliższego szpitala jest 260 km, więc jedynie wyjątkowo wysyła się tam chorych potrzebujących interwencji chirurgicznej. Do dyspozycji na miejscu jest tylko jeden malgaski lekarz. Księża często sami starają się leczyć malarię czy zmieniać opatrunki chorym na trąd. Poza tym 70% populacji malgaskiej to dzieci poniżej 15 roku życia. Dzieci często niedożywione i zaniedbane, bardziej podatne na choroby. Dodatkowo lekarze są tam niezbędni, a my jesteśmy przygotowani, żeby pomóc społeczności malgaskiej! Prosimy o kontakt z Fundacją, jeśli chcieliby Państwo w jakikolwiek sposób wesprzeć projekt. Można również dokonać wpłaty na konto Fundacji z dopiskiem „Projekt Madagaskar”.

Fundacja Medici Homini
ul. Jaskółcza 4/10, 85-308 Bydgoszcz
KRS 0000480287

Nr rachunku mBank: 29 1140 2004 0000 3102 7487 7713

Komunikat dla pacjentów i lekarzy

Narodowy Funduszu Zdrowia przypomina, że lekarz podstawowej opieki zdrowotnej jest autonomiczny w zakresie podejmowanych decyzji terapeutycznych i prowadzi leczenie zgodnie z posiadaną wiedzą i potrzebami zdrowotnymi pacjenta. Przypominamy również, że warunkiem koniecznym przy wystawianiu recept na leki refundowane przez lekarza POZ jest w każdym przypadku, w tym także w leczeniu chorób przewlekłych, udokumentowane rozpoznanie schorzenia – ustalone samodzielnie lub przez innych lekarzy specjalistów, także niebędących lekarzami ubezpieczenia zdrowotnego.

Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej może kontynuować leczenie farmakologiczne pacjenta zastosowane przez lekarza w poradni specjalistycznej, jeżeli stan zdrowia tego pacjenta nie wymaga konsultacji specjalistycznej. Zaświadczenie od lekarza z poradni specjalistycznej jest niezbędne tylko w przypadku, gdy pacjent objęty leczeniem i stałą opieką poradni specjalistycznej wymaga okresowego monitorowania, zmiany lub korekty leczenia lub gdy lekarz POZ nie ma możliwości samodzielnego zweryfikowania zasadności ordynowania leków specjalistycznych.

Pieniądże na położnictwo

Wszystkie oddziały położnicze w województwie kujawsko-pomorskim, od powiatowych do tych z najwyższym stopniem referencyjności, już niedługo będą wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt – obiecuje Urząd Marszałkowski. Przetargi mają zostać ogłoszone wiosną, co oznacza, że aparatura nowej generacji zacznie funkcjonować w lecznicach już od jesieni 2014. Urząd przeznaczy na nią około 5 milionów złotych.

Chcę wyraźnie podkreślić, że programem, który konsultowaliśmy także z ministrem zdrowia, obejmujemy wszystkie działające w województwie oddziały położnicze, w liczbie 23. Z oczywistych względów szczególną uwagę poświęcamy wyposażeniu bydgoskiej Kliniki Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. Bizuela, w której hospitalizuje się pacjentki z najpoważniejszymi przypadkami ciąży zagrożonych i powikłanych – zapewnia marszałek Piotr Całbecki.

„Listę zakupów” koniecznych dla dobrego funkcjonowania oddziałów położniczych przygotował profesor Marek Grabiec, konsultant wojewódzki w dziedzinie położnictwa i ginekologii. Znalazły się na niej m.in. dobrej klasy aparaty ultrasonograficzne, pozwalające na jednoczesne monitorowanie pracy serca płodu i czynności skurczowej macicy; aparaty KTG (w tym do intensywnej opieki przedporodowej ciąży bliźniaczych); ultradźwiękowe detektory tętna płodu. Zgodnie z zapowiedziami marszałka najwięcej otrzyma Biziel, bo dodatkowo dostanie - aparat KTG z analizą tętna płodu i monitorem dla matki, stół operacyjny do cięć cesarskich oraz wspomagany komputerem system intensywnego nadzoru położniczego, pozwalający na uchwycenie już bardzo wczesnych oznak stanu zagrożenia życia dziecka, a także na równoczesne obserwowanie zapisów kilku pacjentek i ich dzieci jednocześnie.

a.b.

NOWY KIERUNEK STUDIÓW

Optyka okularowa na CM

Od roku akademickiego 2014/2015 oferta Wydziału Lekarskiego Collegium Medicum UMK poszerzy się nowy kierunek: optykę okularową z elementami optometrii. Jego absolwenci będą przygotowani do podjęcia pracy w zakładach, pracowniach i salonach optycznych oraz szeroko pojętym przemyśle optycznym i laboratoriach pomiarowych.

Studenci nauczą się jak: prowadzić warsztat optyka okularowego, właściwie dobrać oprawy okularowe oraz zostaną wyposażeni w wiedzę z zakresu doboru korekcji okularowej i aplikacji soczewek kontaktowych.

Studia optyka okularowa z elementami optometrii (można je podjąć w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym) kończą się uzyskaniem tytułu licencjata, upoważniającym do profesjonalnego wykonywania zawodu. Naukę można kontynuować uzyskując tytuł magistra optometrii.

NFZ

Centrum Zdrowia, Rozwoju i Kultury „Łaźnia Miejska”

... powstało ponad trzy lata temu (początkowo jako „Centrum Kultury, Higieny i Zdrowia Psychicznego”). Założyciel placówki, prof. dr hab. n. med. Aleksander Araszkiwicz, ulokował ją przy ul. Ks. Ignacego Skorupki 2 – w samym środku jednego z najstarszych bydgoskich osiedli, w budynku, gdzie przez 53 lata (jeszcze do 1981 r.) mieściła się szwederowska łaźnia miejska.

Centrum nigdy nie było stereotypową przychodnią psychiatryczną. Oprócz psychiatrów, psychologów, psychoterapeutów oraz seksuologa i neurologa, od samego początku zatrudniało też specjalistów z wielu innych dziedzin, m.in. kardiologa, specjalistę chorób wewnętrznych, geriatrę, dermatologa, onkologa, pediatrę, logopedę, chirurga czy fizjoterapeutę. Dzisiaj termin „zdrowie psychiczne” zniknął z nazwy placówki. Bo zdrowie personel przychodni traktuje całościowo.

Usytuowana na Szwederowie placówka jest nietuzinkowa również dlatego, że docenia wpływ profilaktyki, kultury i środowiska społecznego na zdrowie i samopoczucie pacjentów. Widać to m.in. w doborze metod terapeutycznych. Centrum – oferujące opiekę ambulatoryjną i środowiskową – udziela typowej pomocy psychiatrycznej, psychologicznej i psychoterapeutycznej, ale stosuje również mniej popularne techniki. Jedną z nich jest arteterapia. „Poprzez twórczość artystyczną pacjenci poprawiają stan zdrowia psychicznego, jak również odnajdują swoje miejsce w świecie” – mówi Aleksander Araszkiwicz. Jednak terapia przez sztukę, to nie wyłącznie, ani nawet w pierwszym rze-

dzie, udział w prowadzonych przez arteterapeutów zajęciach plastycznych. Personel przychodni regularnie wystawia prace chorych. Zapraszani na wernisaże goście mają okazję porozmawiać z ich twórcami i kupić wybrane dzieła. „Działania takie, poprzez pokazywanie chorych psychicznie w innym wymiarze, przeciwdziałają ich stygmatyzacji – wyjaśnia założyciel przychodni – Dla pacjenta, który tworzy, jest doceniany i sprzedaje swoje prace jak każdy inny artysta, przestaje w tym momencie być ważne, że jest chory, liczy się, że stworzył dzieło. A dla odbiorców sztuki już nie jest on kimś stygmatyzowanym chorobą, ale twórcą”.

Pozytywnie oddziałuje również, zupełnie niemedyczny, wygląd Centrum. Wygodne, fotele, obrazy na ścianach, wysmakowane dodatki pozwalają choremu czuć się tu gościem, nie pacjentem.

Pomoc, którą Centrum Zdrowia, Rozwoju i Kultury „Łaźnia Miejska” oferuje swoim pacjentom, wykracza poza leczenie i profilaktykę. Organizowane są grupy wsparcia dla rodzin, dokłada się też starań, aby ułatwić chorym aktywizację zawodową. Niedawno ruszył „Ogród Możliwości” (obecnie

trwa rekrutacja uczestników) – unijny projekt skierowany do osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. Na uczestników czekają szkolenia zawodowe oraz z zakresu umiejętności społecznych i, co najważniejsze, płatne staże w regionalnych przedsiębiorstwach. Ponadto przychodnia razem ze Stowarzyszeniem na Rzecz Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „MOST” (założonemu przed laty przez prof. A. Araszkiwicza) umożliwi chorym bezpłatne korzystanie z porad prawnika.

W najbliższej przyszłości prof. Araszkiwicz, zwolennik powierzenia psychoterapii certyfikowanym terapeutom, planuje uruchomić w przychodni szkołę psychoterapii. Jego zespół, złożony z doświadczonych, wykwalifikowanych specjalistów (on sam jest certyfikowanym superwizorem), „już teraz – jak mówi – jest w stanie prowadzić wieloletnie kursy i szkolenia w tym zakresie”.

Magdalena Godlewska

Więcej informacji o Centrum na www.araszkiwicz.com.pl

Barier w budowaniu relacji lekarza z pacjentem (część druga)

Czynniki, które negatywnie wpływają na relację między lekarzem a pacjentem, możemy podzielić na cztery grupy: bariery związane z organizacją opieki medycznej, z pacjentem, jego chorobą i z lekarzem. W pierwszej części artykułu (zamieszczonej w poprzednim numerze) zostały omówione dwie pierwsze grupy, dzisiaj – dwie kolejne.

CHOROBA

Stan zdrowia chorego wpływa na jego potrzeby i oczekiwania w stosunku do lekarza. Źródłem dodatkowych trudności w osiągnięciu dobrego porozumienia między nimi mogą być: szybki rozwój choroby, nasilenie objawów, poważne zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu, przewlekłość choroby, złe rokowanie oraz nasilone działania uboczne leków.

Nagle wystąpienie choroby lub jej bardzo szybki postęp sprawiają, że pacjent jest zupełnie nieprzygotowany do zderzenia z nową rzeczywistością. Osoba, która nagle zostaje przyjęta do szpitala, może cierpieć również z powodu niespodziewanej utraty niezależności oraz odczuwanego przez nią przedmiotowego traktowania przez personel medyczny. Z czasem chory uczy się funkcjonować w szpitalnej rzeczywistości, ale początek, ze względu na silny lęk o zdrowie, życie i własną podmiotowość, jest bardzo trudny. W praktyce oznacza to dla personelu medycznego konieczność szczególnie rozważnego porozumiewania się z chorymi w momencie rozpoznania i na początku leczenia.

W przypadku złego rokowania czy przewlekłości choroby tworzenie dobrej relacji jest szczególnie ważne. W perspektywie osoby ciężko i przewlekle chorej właściwa komunikacja z personelem jest jednym z głównych kryteriów jego oceny jakości opieki medycznej. Dla lekarza komunikacja z pacjentem w tak trudnej sytuacji pozostaje dużym wyzwaniem i obciążeniem emocjonalnym. Wspieraniem może być dla niego dobra współpraca i dobre relacje w zespole medycznym, podnoszenie kompetencji komunikacyjnych i umiejętność radzenia sobie ze stresem.

Nasilenie objawów, zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu i działania uboczne leków budzą w pacjencie wątpliwości co do słuszności sposobu leczenia i wymagają od lekarza cierpliwego wyjaśniania ich przy-

czyn. Takie postępowanie pozwala na stałe budowanie i utrzymywania motywacji pacjenta do kontynuowania terapii.

Choroba, zwłaszcza poważna, w każdym swoim aspekcie jest zagrożeniem dla poczucia własnej wartości osoby leczonej. Zadaniem lekarza jest podmiotowe traktowanie pacjenta, pomagające choremu odnaleźć się w trudnej sytuacji i przyjąć rolę partnera w walce z chorobą.

LEKARZ

Lekarz w relacji z pacjentem pełni rolę profesjonalisty i można mieć mylne wrażenie, że odbywa się to w pełnym oddzieleniu od jego osobowości, która jest odczuwana jako niezwiązany z pracą zawodową element jego prywatności.

W rzeczywistości osobowość lekarza pełni kluczową rolę w jego relacjach z pacjentami. Spotkanie dwóch osób: medyka i pacjenta jest szczególnym rodzajem kontaktu. O charakterze tego spotkania decyduje w dużym stopniu osobowość lekarza. Wiąże się to zawsze z wynikającą z osobowości lekarza możliwością i umiejętnością udźwignięcia swojej roli w tej relacji.

Brak pewności siebie, bierność i trudności w podejmowaniu decyzji, niezależnie od posiadanej wiedzy, sprawiają, że zaufanie pacjenta do leczącego zmniejsza się. Chory w takiej relacji czuje się osamotniony i pozbawiony wsparcia.

Nadopiekuńczość i nadwrażliwość lekarza są cechami, które w pierwszych kontaktach mogą być pozytywnie odbierane przez chorych, jednak stanowią bardzo poważną barierę w prawidłowej, konstruktywnej relacji z nim. Nadopiekuńczość lekarza zabiera pacjentowi możliwość pełnego współudziału w decyzjach medycznych. Nadwrażliwość czyni lekarza słabszym, co utrudnia konstruktywną współpracę.

Potrzeba dominacji i uznania oraz nastawienie ksbne lekarza sprawiają, że pacjent jest przez niego odbierany jako publiczność, od której oczekuje podziwu i aprobaty, a ich brak zniechęca go do chorego.

Natomiast nadmierna wiara lekarza we własne możliwości, perfekcjonizm, nieodczuwanie lub nieumiejętność okazania empatii sprawiają, że relacja lekarza z pacjentem traci swój humanistyczny wymiar. Pacjent jako osoba przestaje istnieć w takiej relacji, co w konsekwencji niszczy jego chęć

współpracy z lekarzem i uniemożliwia skuteczną terapię.

Optymalną relacją lekarza z pacjentem jest relacja partnerska, w której obie strony pozostają autonomiczne. W takiej relacji lekarz musi zachować zasoby własnych sił psychicznych, dając jednocześnie pacjentowi szansę na odpowiedzialne decydowanie w sprawach swojego życia i zdrowia.

W pracę lekarza wpisane jest okresowe przedkładanie potrzeb pacjenta nad własne. Większość lekarzy doświadczyło sytuacji, kiedy będąc w nienajlepszej kondycji zdrowotnej lub mając poważne problemy osobiste, musieli zająć się drobnymi, niekiedy wręcz symulowanymi dolegliwościami swoich pacjentów.

W sytuacjach wiążących się ze stresem i przeciążeniem emocjonalnym istotną rolę odgrywa współpraca i wzajemne wspieranie się całego zespołu leczącego. Wsparcie ze strony innych lekarzy w trudnych sytuacjach klinicznych jest jednym z elementów pozwalających lekarzowi uniknąć wypalenia zawodowego. Brak odczuwanego lub realnego wsparcia ze strony innych lekarzy pogłębia trudności w emocjonalnym udźwignięciu trudnych problemów i może sprawić, że stworzenie właściwej relacji z chorym przekracza możliwości lekarza.

W wielu specjalnościach medycznych lekarz staje wobec cierpienia i nieszczęść ludzkich. Musi znaleźć w sobie siły i umiejętność nie tylko funkcjonowania w takich realiach, ale również udzielania wsparcia. Zmierzenie się z tym wymaga często od niego zmierzenia się z własnym lękiem przed chorobą, cierpieniem i śmiercią. Poza intelektualnym wymiarem świadomości zagrożeń, takie sytuacje uruchamiają atawistyczne lęki. Własny, bardzo silny lęk przed chorobą i śmiercią może skutkować ucieczkowym dążeniem do jak najgłębszego odciążenia się od chorego lub ogromnym dyskomfortem lekarza w kontaktach z nim. Lekarz musi nauczyć się pokonywać własne lęki, żeby stworzyć konstruktywną relację z chorym bez ponoszenia przekraczających jego możliwości kosztów emocjonalnych

Problemy we współpracy z chorymi są często źródłem stresu dla lekarzy, dlatego kształcenie kompetencji komunikacyjnych jest zawsze dużym wsparciem w praktyce klinicznej.

Aldona Katarzyna Jankowska

Bydgoska Izba Lekarska zaprasza swoich członków na kolejne warsztaty z cyklu „Komunikacja lekarz–pacjent”

Stres i przeciążenie emocjonalne w pracy lekarza

● 22 kwietnia 2014 r. godz. 16.30

Warsztaty prowadzi dr n. med. Katarzyna Jankowska oraz dr n. psych. Kinga Sobieralska-Michalak. Czas trwania ok. 3 godz., w siedzibie Bydgoskiej Izby Lekarskiej. Za udział w warsztatach przyznane zostaną 3 punkty edukacyjne.

Zgłoszenia: mgr Karina Lemanik-Dolny, biuro BIL, od poniedziałku do czwartku w godz. 8.00–16.00, tel. (52) 346 07 80 wew. 12, szkolenia@bil.org.pl. Informacje również na stronie www.bil.org.pl w zakładce Szkolenia. Serdecznie zapraszamy!

Wiązką ultradźwięków w prostatę

Pierwsze w Polsce zabiegi leczenia raka prostaty metodą Focal One Hifu w szpitalu Eskulap w Osielsku

W Szpitalu Eskulap w Osielsku otwarto trzeci na świecie, jedyny w Polsce, stały ośrodek Focal One HIFU. W asyście twórcy metody – doktora Alberta Gelet 18 i 19 lutego zoperowano pięciu pacjentów z rakiem i wznową raka prostaty. Zabiegom towarzyszyły warsztaty, w których wzięli udział polscy i francuscy urolodzy.

High Intensity Focused Ultrasound (HIFU), czyli zogniskowana wiązka ultradźwięków o wysokiej mocy, została wykorzystana przez doktora Gelet do leczenia raka stercza w 1994 roku. Dotychczas w ten sposób leczono około 34 tys. chorych w ponad 100 ośrodkach na świecie. Największe doświadczenie mają ośrodki w Lyonie, Paryżu, Monachium i Regensburgu. Do Polski metodą HIFU w roku 2006 sprowadzili: autor artykułu i inż. Zbigniew Zinkiewicz. W Szpitalu w Osielsku między lipcem 2013 a styczniem 2014 r. wykonywano zabiegi HIFU poprzedniej generacji – metodą Ablatherm.

Zabiegi HIFU raka prostaty odbywają się w trybie 2–3 dniowej hospitalizacji. Procedura jest bezkrwawa, nie wymaga nacięcia skóry ani preparowania okolicznych struktur, takich jak naczynia, nerwy czy jelita. Czas zabiegu uzależniony jest od objętości stercza i wynosi od 2 do 3,5 godziny. Pacjent układany jest na boku, nieruchomo, wymaga znieczulenia ogólnego lub przewodowego. Do odbytnicy wprowadzana jest głowica USG posiadająca 2 sondy – jedną służącą ciągłemu obrazowaniu gruczołu, drugą emitującą wiązkę ultradźwięków, która podgrzewa ogniskowo tkankę do 80–90°C. Komórki nowotworu niszczone są termicznie i w procesie kawitacji. Postulowanym pozytywnym efektem zabiegu, wymagającym potwierdzenia naukowego, jest wtórna dodatkowa immunizacja limfocytów regulatorowych na antygeny nowotworowe uwalniane w trakcie zabiegu.

HIFU można wykonać również w przypadku wznowy prostatektomii radykalnej i po RTG-terapii lub brachyterapii, jak również ponownie po HIFU. Zabieg ablacji nie wyklucza późniejszego zastosowania innych metod. Metoda ta jest nowym, małoinwazyjnym narzędziem, uzupełniającym klasyczne sposoby leczenia tej groźnej i często śmiertelnej choroby.

Skuteczność HIFU w przypadku guzów o sumie złośliwości w skali Gleasona < 7 jest porównywalna z innymi metodami. Z tego powodu HIFU jest metodą dedykowaną pacjentom z guzami o średniej i niskiej złośliwości, ograniczonymi i do gruczołu krokowego, a także ze wznową lokalną po leczeniu raka stercza. Do niezaprzeczalnych zalet należy niska inwazyjność i związana z tym możliwość leczenia pacjentów obciążonych i zdyskwalifikowanych z leczenia operacyjnego.

Focal one to 3 generacja urządzenia HIFU służącego do ablacji stercza. W porównaniu do poprzedników umożliwia ono 5-krotnie precyzyjniejsze niszczenie ognisk nowotworu, nawet położonych 4 cm od ściany odbytnicy. Zabieg jest zrobotyzowanym procesem sterowanym komputerowo, urolog jedynie planuje i nadzoruje poprawność procedury. Unikalne zalety aparatu Focal One określają 3 cechy „P”, które podnoszą bezpieczeństwo i skuteczność leczenia.

PLANOWANIE zabiegu zaczyna się od lokalizacji ognisk raka w przedoperacyjnym badaniu MR z kontrastem. Wynik MR wprowadzany jest do aparatu Focal One i poddawany fuzji z wykonywanym śródoperacyjnie przezodbytniczym badaniem USG prostaty. Uzyskana przestrzenna rekonstrukcja gruczołu pozwala na precyzyjne zaplanowanie operacji, co wpływa na radykalność i bezpie-

czeństwo zabiegu poprzez oszczędzenie okolicznych struktur naczyniowych i nerwowych odbytnicy i pęcherza.

PRECYZYJA zabiegu wynika z zastosowania robota, który w trakcie trwającego około 3 godziny zabiegu co 3 sekundy skrupulatnie dokonuje ablacji tkanki o wielkości ziarna ryżu (5 mm × 1,7 mm). W celu uniknięcia powikłań, takich jak np. przetoka pęcherzowo-odbytnicza, przebieg zabiegu jest monitorowany za pomocą USG i pomiaru temperatury ściany odbytnicy.

POTWIERDZENIE skuteczności zabiegu wykonane jest przed jego zakończeniem, za pomocą USG z podaniem kontrastu. Pozwala to na określenie obszarów, w których dokonano zniszczenia tkanki i porównania z lokalizacją ognisk w pierwotnym badaniu MR. W razie stwierdzenia rozbieżności urolog ma możliwość modyfikacji leczenia.

Badania kontrolne obejmują: PSA frakcja wolna/PSA frakcja całkowita, TRUS i MRI. W pierwszym roku odbywają się co 3 miesiące, w drugim i kolejnych latach do 5. roku po zabiegu – co 6 miesięcy.

Kwalifikacja pacjentów do zabiegu odbywa się w poradni urologicznej Szpitala Eskulap na podstawie wyników badań: PSA, his-pat z 12 punktów, TRUS, MR z kontrastem.

Krzysztof Rożnowski

Od red. Głównym operatorem podczas zabiegów przeprowadzonych 18–19 lutego w Osielsku był doktor Krzysztof Rożnowski, chirurg-urolog (Febu) Koordynator Oddziału Urologii w Szpitalu „Eskulap”. Więcej informacji na temat zabiegów HIFU na stronie www Szpitala.

Zapraszamy

do BIURA
RACHUNKOWO-PODATKOWEGO

- ▶ Specjalizujemy się w rozliczaniu podatkowym podmiotów świadczących **USŁUGI MEDYCZNE**.
- ▶ Nasze Biuro łączy **TRADYCYJNĄ KSIĘGOWOŚĆ Z NOWOCZESNYMI TECHNOLOGIAMI**, opartymi m.in. na komunikacji online/ e-mail/sms/tel.
- ▶ **SZANUJĄC PAŃSTWA CZAS**, wychodzimy naprzeciw, dojeżdżamy i odbieramy dokumenty bezpośrednio u zainteresowanego.

mgr Raman Gurgiel

☎ 508303873 • 52 5243584
www.bigbiuro.pl
Bydgoszcz, ul. Szajnochy 11

Czekamy na Państwa anonse, reklamy i ogłoszenia!

Kontakt: primum@bil.org.pl

NAROL-DENTAL sp. z o.o.

polski producent instrumentów stomatologicznych zaprasza
PT. Lekarzy do odwiedzania naszej klinicznej strony informacyjnej:

www.narol-dental.pl

Lucyna Zuchowska lek. dent.

DO WYNAJĘCIA pomieszczenia pod działalność medyczną
– gabinety lekarskie, gabinety zabiegowe, blok operacyjny
przy ul. Pestalozziego 7 (ALFA-MED) w Bydgoszczy.

Możliwość obsługi rejestracji, pomoc administracyjna,
indywidualne warunki najmu, parking dla pacjentów.

Zainteresowane osoby proszę o kontakt telefoniczny pod numerem 600 262 738

WYNAJMĘ GABINETY LEKARSKIE

przy ulicy Jagiellońskiej 36a w Bydgoszczy
(atrakcyjna lokalizacja, komfortowe warunki, cena do uzgodnienia).

Możliwość obejrzenia gabinetów na stronie

www.gabinetymarinahouse.bydgoszcz.pl

Międzynarodowe Gimnazjum i Liceum SOKRATES

CAMBRIDGE International School

ul. Staszica 4, Bydgoszcz (budynek VI LO) ☎ 519 841 449

www.sokrates-gimnazjum.pl

Ucz się w szkole
CAMBRIDGE!

Przyjmujemy uczniów do klas I - III

- ✓ Klasa z programem Cambridge
- ✓ Klasa profilowana z programem Cambridge:
  - ✓ Klasa informatyczna
  - ✓ Klasa medyczna
  - ✓ Klasa przyrodniczo-turystyczna
- ✓ Międzynarodowe certyfikaty Cambridge
- ✓ Native speakers i visiting guests
- ✓ Egzaminy Cambridge ESOL
- ✓ Możliwość kształcenia za granicą
- ✓ Intensywne obozy językowe w Anglii
- ✓ Bogata oferta sportowa, turystyczna i artystyczna

Przywileje dla wymagających

Dla najbardziej wymagających klientów stworzyliśmy wyjątkową ofertę. Modele Audi, które wyróżnia pionierska technika, szlachetna stylistyka oraz niezwykle bogate wyposażenie, są teraz dostępne w specjalnej ofercie skierowanej do lekarzy. Szczegóły w salonie. Zapraszamy.

Specjalna oferta dla lekarzy

Konarzewski

ul. Nowotoruńska 15, Bydgoszcz
tel. 52/320 88 13
salon_audi@konarzewski.com.pl
www.konarzewski.audi.pl

Światowy Dzień Nerki

13 marca 2014

Światowy Dzień Nerki, obchodzony corocznie w drugi czwartek marca, jest ogólnoswiatową kampanią o charakterze promocyjno-edukacyjnym, zainicjowaną w 2006 roku przez Międzynarodowe Towarzystwo Nefrologiczne (ISN) oraz Międzynarodową Federację Fundacji Nerek (IFKF). W Polsce koordynatorem obchodów jest Polskie Towarzystwo Nefrologiczne. W naszym regionie w promowaniu idei święta od 2007 r. uczestniczy Katedra i Klinika Nefrologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych CM UMK.

W tym roku razem z Katedrą i Kliniką Geriatrii oraz Katedrą i Zakładem Lekarza Rodzinnego. Tegoroczna akcja odbywa się pod hasłem „Przewlekłej Choroby Nerek i Starzenia”.

Świadomość społeczna dotycząca chorób tego narządu jest nadal bardzo niska. Celem organizatorów Światowego Dnia Nerki jest uświadamianie społeczności międzynarodowej ważnej roli nerek w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, propagowanie wiedzy związanej z zapobieganiem oraz czynnikami ryzyka chorób nerek i edukacja dotycząca objawów schorzeń tego narządu oraz możliwości ich leczenia, a także poważnych następstw zarówno ostrego uszkodzenia nerek jak i przewlekłej choroby nerek.

Szacuje się, że na całym świecie w przybliżeniu jedna na dziesięć osób cierpi z powodu przewlekłej choroby nerek, a miliony

ludzi umierają przedwcześnie na skutek zawału serca i udaru mózgu, które mają ścisły związek z tą dolegliwością. W Polsce na nerki choruje 4–4,5 miliona osób, co stanowi 12 procent społeczeństwa. U części pacjentów choroba ma przebieg bezobjawowy, nawet przez wiele lat. Następstwem braku wczesnego rozpoznania i leczenia jest wzrastająca ilość osób, u których zachodzi konieczność zastosowania leczenia nerkozastępczego, czyli dializoterapii lub przeszczepienia nerki. Z drugiej strony istnieją proste i tanie testy pozwalające na wczesne wykrycie chorób nerek i podjęcie skutecznego leczenia. Organizatorzy święta ukazują ogółowi społeczeństwa, osobom zagrożonym przewlekłą chorobą nerek oraz jednostkom administracyjnym odpowiedzialnym za opiekę zdrowotną w poszczególnych krajach, konieczność szerokiego stosowania badań przesiewowych.

Opracowali: lek. Piotr Ciołczyk,
lek. Joanna Wiechecka-Korenkiewicz,
prof. dr hab. med. Komelia Kędziora-Kornatowska,
dr med. Krzysztof Buczkowski,
prof. dr hab. med. Jacek Manitius

Twoje nerki starzeją się razem z Tobą
Zaopiekuj się nimi!

Szkolenia edukacyjne

Szkolenia edukacyjne dla chorych z przewlekłą chorobą nerek (PChN) organizowane przez Klinikę Nefrologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych SU nr 1 w Bydgoszczy.

Realizując od wielu lat funkcję edukacyjną, Klinika Nefrologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych rozpoczyna cykl szkoleń edukacyjnych dotyczący zagadnień profilaktyki przewlekłej choroby nerek (PChN). Szkolenia będą przeznaczone dla pacjentów będących pod opieką poradni nefrologicznych województwa kujawsko-pomorskiego.

Pierwsze spotkanie edukacyjne dla pacjentów odbędzie się 26.03.2014 r. na terenie Kliniki Nefrologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych w Bydgoszczy. Następne spotkania zostały zaplanowane w kolejnych miesiącach. Celem tego typu spotkań jest propagowanie postaw prozdrowotnych, rozpowszechnienie wiedzy o chorobach nerek i metodach leczenia nerkozastępczego. Wykładowcami prowadzącymi szkolenia będą pracownicy Kliniki Nefrologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych. W czasie organizowanych spotkań zostaną poruszone następujące zagadnienia:

1. Przyczyny, objawy PChN. Postępowanie terapeutyczne zarówno farmakologiczne, jak i nefarmakologiczne oraz u chorych z PChN. Profilaktyka PChN. Kwalifikacja do leczenia nerkozastępczego. Indywidualizacja leczenia nerkozastępczego.

2. Leczenie nerkozastępcze: hemodializa, dializa otrzewnowa, przeszczepienie nerki. Przedstawienie zasad leczenia ww. technikami leczenia nerkozastępczego

3. Zasady leczenia dietetycznego w PChN w okresie leczenia zachowawczego i dializoterapii.

4. Problemy psychologiczne chorych z PChN zarówno w okresie leczenia zachowawczego, jak i dializoterapii.

Spotkania te pozwolą na szersze przedstawienie zagadnień związanych z PChN szerokiemu gronu pacjentów, co w aspekcie szeroko pojmowanej profilaktyki prozdrowotnej należy uznać za ważną inicjatywę edukacyjną naszej Kliniki. Współorganizatorem tych spotkań będzie również fundacja NERKADAR przy Klinice Nefrologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych w Bydgoszczy oraz firma Baxter Polska spółka z o.o. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych pacjentów do uczestnictwa w organizowanych przez nas szkoleniach.

Prof. dr hab. med. Jacek Manitius

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU
COLLEGIUM MEDICUM
im. Lucretii Bydgoskiej w Bydgoszczy
zaprasza na cykl wykładów popularyzatorskich
z udziałem młodych pt.

MEDYCZNA ŚRODA

w każdą środę o godz. 18.00 w Auli Collegium Medicum przy ul. Jagiellońskiej 13
Kontakt: tel. (52) 585 38 13, e-mail: promocja@cm.umk.pl

02.04.2014 Mózg człowieka – zagadki starzenia, dr n. med. Marek Jurgowiak, Katedra Biochemii Klinicznej

09.04.2014 Diety ubogoenergetyczne w żywieniu dzieci i młodzieży – czy są bezpieczne, kiedy należy je stosować?, dr n. med. Justyna Przybyszewska Katedra i Zakład Żywienia i Dietetyki

16.04.2014 Muzyka i ruch w obliczu wiosennej świeżości, dr hab. sztuki muzycznej Wojciech Pospiech, prof. UMK Katedra i Zakład Muzykoterapii

23.04.2014 Tajemnice próbki kału, dr n. med. Kinga Lis Katedra i Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej

Wykryjmy raka szybciej

Fundacja Pomocy Dzieciom z Chorobą Nowotworową (KRS 0000079660) informuje o możliwości udziału w multimedialnym programie edukacyjnym pt. „Nowotwory u dzieci. Epidemiologia, etiologia, wczesne objawy”, autorstwa prof. dr hab. n. med. Jerzego R. Kowalczyka, konsultanta krajowego w dziedzinie onkologii i hematologii dziecięcej.

Udział w programie (emitowanym w sieci internetowej z ograniczonym dostępem pn. „Medyczna Platforma Edukacyjna” – www.medycyna.org.pl w kategorii kursy nieodpłatne, poz. 1 – Programy edukacyjne Fundacji Pomocy Dzieciom z Chorobą Nowotworową) jest bezpłatny. Pozytywny wynik testu wiedzy uprawnia do uzyskania 5 punktów edukacyjnych.

Fundacja sfinansowała kurs, gdyż nowotwory u dzieci rozpoznaje się w Polsce w III i IV stadium klinicznym, co poważnie zwiększa w populacji dziecięcej śmiertelność spowodowaną tym schorzeniem.

Interdyscyplinarnie o urologii

W Bydgoskim Centrum Onkologii odbyło się w grudniu zeszłego roku Sympozjum Naukowe Oddziału Północno-Zachodniego Polskiego Towarzystwa Urologicznego. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem, nie tylko urologów, ale i koleżanek i kolegów ze ściśle współpracujących z nami dziedzin medycznych – chirurgów onkologicznych, ginekologów, radioterapeutów i psychologów klinicznych.

Podczas pierwszej z pięciu sesji prelegentem był prof. Marcin Matuszewski z Katedry i Kliniki Urologii UCK Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, który w przystępny sposób przedstawił swoje doświadczenia w ureterorenoskopii. Potem, zgodnie ze zwyczajem naszych regionalnych spotkań, odbyła się prezentacja prac kandydatów wstępujących do Polskiego Towarzystwa Urologicznego.

Sesja druga, której przewodniczyli M. Matuszewski oraz M. Stojewski, podzielona została na dwie części i poświęcona operacjom onkologicznym miednicy w zespołach interdyscyplinarnych. Prof. Z. Zegarski z Katedry i Kliniki Chirurgii Onkologicznej Centrum Onkologii przedstawił wykład dotyczący wytrzewienia w raku odbytnicy. Temat ten, bliski urologom i chirurgom, po raz kolejny potwierdził, jak ważna jest współpraca i wzajemna pomoc w leczeniu pacjentów z rakiem odbytnicy naciekającym stercz, pęcherz moczowy lub narząd rodny. Zagadnienie kontynuował prof. Ł. Wicherek z Kliniki Ginekologii Onkologicznej Centrum Onkologii, omawiając technikę i zakres wytrzewienia przedniego w nowotworach narządu rodowego. Podkreślił, jak ważne jest dokładne, krok po kroku, leczenie pacjentek z rakiem szyjki, trzonu macicy i jajnika naciekającego pęcherz moczowy i wciągającego w proces chorobowy moczowody. Ze strony urologicznej wystąpił dr K. Kamecki z Oddziału Klinicznego Urologii Onkologicznej Centrum Onkologii i omówił możliwości rekonstrukcji dolnych dróg moczowych po agresywnym leczeniu onkologicznym w miednicy małej. Operacje te wymagają wiele doświadczenia i często odbywają się w zespołach interdyscyplinarnych – z chirurgiem lub ginekologiem.

W drugiej części poruszono temat leczenia chirurgicznego uzupełniającego po leczeniu zabiegowym nowotworów układu moczowo-płciowego (chirurgia płuc, chirurgia układu limfatycznego jamy brzusznej). Prof. J. Kowalewski z Oddziału Klinicznego Chirurgii Klatki Piersiowej i Nowotworów Centrum Onkologii omówił możliwości leczenia chirurgicznego ognisk przerzutowych do płuc w raku jasnokomórkowym nerki (wskazania i przeciwwskazania, strategia postępowania). Prof. Z. Wolski z Katedry i Kliniki Urologii Ogólnej Onkologicznej i Dziecięcej CM wskazał na znaczenie limfangiektomii zaotrzewnowej w leczeniu chorób układu moczowo-płciowego (pacjenci z rakiem jasnokomórkowym i urotelialnym nerki, pęcherza moczowego, stercza, prącia i jądra). Prof. T. Drewa z Wielospecjalistycznego Szpitala Miejskiego w Toruniu z Oddziału Urologii przedstawił natomiast strategię leczenia raka stercza miejscowo zaawansowanego u młodego chorego. Zainteresował nowym podejściem do tego trudnego problemu i omówił nowe perspektywy leczenia w tej grupie pacjentów.

Sesja trzecia dotyczyła szybko rozwijających się, nowych, małoinwazyjnych technik umożliwiających celowane i skuteczne leczenie pacjentów. Przewodniczyli jej K. Szkarłat i P. Jarzemski. W pierwszej części poruszono temat innowacyjnych technik małoinwazyjnych stosowanych w leczeniu schorzeń układu moczowo-płciowego (stercza, nerki). Prof. M. Studniarek z Zakładu Radiologii Interwencyjnej Centrum Onkologii GUM – omówił i przybliżył słuchaczom

zalety i techniki minimalnie inwazyjnego leczenia nowotworów układu moczowo-płciowego. Dr n. med. Marta Biedka z Oddziału Klinicznego Brachyterapii – porównała nieodwracalną elektroporację (Nanoknife) do innych małoinwazyjnych metod leczenia raka stercza. Nasz Gość z Londynu Massimo Valerio MD, Department Of Urology College Hospital Londyn UK, Division of Surgery and Interventional Science, University of London, UK - w bardzo przystępny sposób podzielił się swoimi doświadczeniami w zastosowaniu elektroporacji oraz technik leczenia małoinwazyjnego raka stercza (leczenia ogniskowego). Dr A. Wronczewski z Oddziału Klinicznego Urologii Onkologicznej Centrum Onkologii przedstawił nasze doświadczenia w zastosowaniu elektroporacji w leczeniu raka stercza – terapię ogniskową oraz wskazał na inne zastosowania tej metody w leczeniu chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego.

Sesja czwarta poświęcona była możliwościom oceny skuteczności i sposobom monitorowania po małoinwazyjnym leczeniu chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego. Prowadzili ją prof. T. Drewa i Z. Purpurowicz. Prof. M. Studniarek z Zakładu Radiologii Interwencyjnej Centrum Onkologii omówił techniki ablacyjne w kontekście badań obrazowych oceniających skuteczność leczenia. Kolejny prelegent, prof. M. Matuszewski z Katedry i Kliniki Urologii UCK Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, opisał mechanizmy odpowiedzi immunologicznej na małoinwazyjne techniki leczenia nowotworów (termoablację, selektywną embolizację czy elektroporację). Dr n. med. W. Józwicki z Zakładu Patologii Nowotworów i Patomorfologii Centrum Onkologii przedstawił zagadnienia TREG, nefrektomii radykalnej i embolizacji tętnicy nerkowej z pozycji patomorfologa. Dr T. Pietrzak z Zakładu Medycyny Nuklearnej Centrum Onkologii unaoczniał słuchaczom nową jakość obrazowania chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego przy zastosowaniu PET/MR, PET/CT i wskazał cechy agresywności raka stercza.

Ostatnia sesja, której przewodniczyli J. Siekiera i M. Lubocki, została nazwana „Tematy ważne”. Leczenie pacjenta nie kończy się bowiem na zaszyciu rany lub założeniu opatrunku. Dr n. med. K. Radziszewski z Zakładu Rehabilitacji Centrum Onkologii omówił dokładnie rehabilitację pooperacyjną pacjentów uroonkologicznych – porównał mity z rzeczywistością. Mgr R. Pałaszyńska – psychoonkolog z Zakładu Psychologii Klinicznej Centrum Onkologii zwróciła uwagę na problemy psychologiczne pacjenta przed rozległym, agresywnym zabiegiem uroonkologicznym. Ta opieka ma ogromny wpływ na rekonwalescencję chorego i powinna być dopełnieniem każdego leczenia operacyjnego.

Po zakończeniu części naukowej odbyło się zebranie organizacyjne oddziału północno-zachodniego PTU i przyjęto nowych członków do Polskiego Towarzystwa Urologicznego.

Bartosz Misterek

Tajemnica lekarska

W związku z wystąpieniami członków Bydgoskiej Izby Lekarskiej w środkach masowego przekazu (prasa, radio, telewizja, internet), dotyczącymi udzielanych świadczeń zdrowotnych, należy zwrócić uwagę na przepisy prawne regulujące kwestię tajemnicy lekarskiej:

- art. 13 i 14 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2012 r. poz. 159 ze zm.),
- art. 40 ustawy z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 ze zm.),
- art. 23-29 „Tajemnica lekarska” – Kodeksu etyki lekarskiej.

Przywołane przepisy nakładają na lekarzy i lekarzy dentystrów obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem i jego otoczeniem uzyskanych przez lekarza w związku z wykonywaniem przez niego czynności zawodowych. Pacjent ma natomiast prawo, by osoby wykonujące zawód medyczny zachowały w tajemnicy informacje z nim związane. Śmierć pacjenta nie zwalnia od obowiązku dochowania tajemnicy lekarskiej.

Poufność informacji związanych z leczeniem pacjenta wywodzi się bezpośrednio z Konstytucji RP, która w art. 47 przyznaje obywatelowi prawo do ochrony życia prywatnego, zaś w art. 51 ustanawia prawo do ochrony przed ujawnieniem informacji dotyczących jego osoby.

Zgodnie z ustawą o zawodach lekarza i lekarza dentystry, w zakresie informacji o pacjencie wchodzi wiadomości dotyczące zwłaszcza: jego stanu zdrowia, rozpoznania, proponowanych oraz możliwych metod diagnostycznych, leczniczych, a także dających się przewidzieć następstw ich zastosowania albo zaniechania, wyników leczenia oraz rokowań. Pamiętajć przy tym należy, że tajemnicą są również objęte informacje o otoczeniu pacjenta, które uzyskane zostały w związku z wykonywanymi przez lekarza czynnościami zawodowymi. Do nich

zalicza się m.in. informacje o działalności zawodowej pacjenta, poziomie jego inteligencji lub też stanie majątkowym.

Za zgodą pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego, lekarz może udzielić informacji innym osobom. Jeżeli pacjent nie ukończył 16 lat lub jest nieprzytomny bądź niezdolny do zrozumienia znaczenia informacji, lekarz informuje osobę bliską. Zgodnie z ustawą o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, osobą bliską jest małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciel ustawowy, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu lub osoba wskazana przez pacjenta.

Zgoda na udzielenia mediom informacji dotyczących zdrowia pacjenta może zostać wyrażona jedynie przez samego pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego.

Przepisy przewidują również inne sytuacje, w których lekarz zwolniony jest z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej. Zostały one wymienione w przywołanych powyżej przepisach, z których wyciąg stanowi załącznik do niniejszego artykułu.

Obowiązujące przepisy dotyczące zasad wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry oraz praw pacjentów przewidują także możliwość przekazania informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innym osobom wykonującym zawód medyczny uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń.

Odrębnym zagadnieniem jest odpowiednie zabezpieczenie indywidualnej dokumentacji medycznej pacjenta przed dostępem osób trzecich. Niewątpliwie informacje w niej zawarte są również objęte tajemnicą lekarską, ponieważ powstają w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, zaś przechowywanie i udostępnianie dokumentacji regulują przepisy ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie tej ustawy.

Jadwiga Jarząbkiewicz-Górniak
Radca prawny BIL

WYCIĄG Z PRZEPISÓW

ustawa z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2012 r. poz. 159 ze zm.)

Rozdział 4

Prawo pacjenta do tajemnicy informacji z nim związanych

Art. 13. Pacjent ma prawo do zachowania w tajemnicy przez osoby wykonujące zawód medyczny, w tym udzielające mu świadczeń zdrowotnych, informacji z nim związanych, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu medycznego.

Art. 14. 1. W celu realizacji prawa, o którym mowa w art. 13, osoby wykonujące zawód medyczny są obowiązane zachować w tajemnicy informacje związane z pacjentem, w szczególności ze stanem zdrowia pacjenta.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy:

- 1) tak stanowią przepisy odrębnych ustaw;
- 2) zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób;
- 3) pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy;
- 4) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innym osobom wykonującym zawód medyczny, uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń.

2a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się także do postępowania przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych, o której mowa w art. 67e ust. 1.

3. Osoby wykonujące zawód medyczny, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2 pkt 1–3 i ust. 2a, są związane tajemnicą również po śmierci pacjenta.

ustawa z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 ze zm.)

Art. 40. 1. Lekarz ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy:

- 1) tak stanowią ustawy;
- 2) badanie lekarskie zostało przeprowadzone na żądanie uprawnionych, na podstawie odrębnych ustaw, organów i instytucji; wówczas lekarz jest obowiązany poinformować o stanie zdrowia pacjenta wyłącznie te organy i instytucje;
- 3) zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób;
- 4) pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy, po uprzednim poinformowaniu go o niekorzystnych dla pacjenta skutkach jej ujawnienia;

5) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie lekarzowi sądowemu;

6) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innemu lekarzowi lub uprawnionym osobom uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń.

2a. W sytuacjach, o których mowa w ust. 2, ujawnienie tajemnicy może nastąpić wyłącznie w niezbędnym zakresie.

3. Lekarz, z zastrzeżeniem sytuacji, o których mowa w ust. 2 pkt 1-5, jest związany tajemnicą również po śmierci pacjenta.

4. Lekarz nie może podać do publicznej wiadomości danych umożliwiających identyfikację pacjenta bez jego zgody.

Kodeks Etyki lekarskiej Tajemnica lekarska

Art. 23. Lekarz ma obowiązek zachowania tajemnicy lekarskiej. Tajemnicą są objęte wiadomości o pacjencie i jego otoczeniu uzyskane przez lekarza w związku z wykonywanymi czynnościami zawodowymi. Śmierć chorego nie zwalnia od obowiązku dochowania tajemnicy lekarskiej.

Art. 24. Nie jest naruszeniem tajemnicy lekarskiej przekazanie informacji o stanie zdrowia pacjenta innemu lekarzowi, jeżeli jest to niezbędne dla dalszego leczenia lub wydania orzeczenia o stanie zdrowia pacjenta.

Art. 25. Zwolnienie z zachowania tajemnicy lekarskiej może nastąpić:

- gdy pacjent wyrazi na to zgodę,
- jeśli zachowanie tajemnicy w sposób istotny zagraża zdrowiu lub życiu pacjenta lub innych osób, oraz
- jeśli zobowiązują do tego przepisy prawa.

Art. 26. Nie jest naruszeniem tajemnicy lekarskiej, jeśli po przeprowadzeniu badania lekarskiego na zlecenie upoważnionego z mocy prawa organu wynik badania zostanie przekazany zleceniodawcy; nieodzownym warunkiem jest jednak, aby lekarz przed rozpoczęciem badania poinformował o tym osobę, która ma być zbadana. Wszelkie informacje, które nie są konieczne dla uzasadnienia wniosków wynikających z badania, powinny być nadal objęte tajemnicą lekarską.

Art. 27. Lekarz ma prawo do ujawnienia zauważonych faktów zagrożenia zdrowia lub życia w wyniku łamania praw człowieka.

Art. 28. Lekarz powinien czuwać nad tym, by osoby asystujące lub pomagające mu w pracy przestrzegały tajemnicy zawodowej. Dopuszczenie ich do tajemnicy powinno obejmować wyłącznie informacje w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonywania ich czynności zawodowych. Lekarz musi czuwać nad prawidłowym prowadzeniem dokumentacji lekarskiej oraz zabezpieczeniem przed jej ujawnieniem. Dokumentacja lekarska powinna zawierać wyłącznie informacje potrzebne do postępowania lekarskiego.

Art. 29. Lekarz i współpracujące z nim osoby są obowiązane do zabezpieczenia poufności informacji zawartych w materiale genetycznym pacjentów i ich rodzin.

W cyklu „Primum” *Lekarz w gąszczu paragrafów* chcemy zająć się bieżącą problematyką prawną związaną ze złożonością procedur, niejasnością przepisów oraz ich częstymi zmianami – poza omawianiem ciekawych zagadnień prawnych znajdzie się tu przegląd aktualnej legislacji i orzecznictwa, a także odpowiedzi na zgłaszane do nas wątpliwości oraz przesłane pytania.

Czekamy na Państwa opinie, pytania i kontakt z nami (primum@bil.org.pl)

Granice ochrony ubezpieczeniowej

Osoby ubezpieczone często mają błędne przekonanie, że skoro posiadają polisę, to ich ochrona jest wszechstronna, a ubezpieczyciel za wszystko odpowiada. Nic bardziej mylnego – zarówno przepisy prawa jak i stosowane w praktyce zapisy umów ubezpieczeniowych zawierają pewne wyjątki, kiedy to ubezpieczyciel bądź ma prawo regresu wobec ubezpieczonego lekarza lub w ogóle nie ponosi odpowiedzialności.

PRZEDMIOT OCHRONY WYNIKAJĄCY Z POLISY UBEZPIECZENIA OC

W przypadku gdy zostaną spełnione przesłanki uzasadniające odpowiedzialność – postępowanie cywilne skutkuje przyznaniem przez sąd na rzecz pacjenta lub innych uprawnionych osób środków finansowych. Mogą one mieć postać zadośćuczynienia, odszkodowania bądź renty. Podstawą polskich ubezpieczeń OC jest umowa zawierana między ubezpieczycielem (zakładem ubezpieczeń, towarzystwem ubezpieczeniowym) a ubezpieczonym (lekarzem). Przystępując do umowy ubezpieczenia, ubezpieczający się z reguły nie ma możliwości negocjowania jej warunków. Lekarz może więc przystąpić do umowy ubezpieczenia na zasadach określonych przez ubezpieczyciela (tzw. umowa adhezyjna). Niektóre zakłady ubezpieczeniowe dają jednak możliwość negocjowania poszczególnych warunków umowy, w tym podwyższenia minimalnej sumy gwarancyjnej ubezpieczenia.

W ramach ubezpieczenia OC ubezpieczyciel jest zobowiązany do:

- zapłacenia należnego od ubezpieczonego odszkodowania za szkodę majątkową, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz poszkodowanego, najwyżej jednak za każdy wypadek do poziomu sum gwarancyjnych wynikających z umowy ubezpieczenia, przy czym kilka szkód z tego samego zdarzenia uważa się za jeden wypadek,
- pokrycia niezbędnych kosztów sądowej i pozasądowej obrony przeciw roszczeniom osoby trzeciej w sporze prowadzonym na polecenie ubezpieczyciela lub za jego zgodą,
- uiszczenia kosztów wynagrodzenia biegłych powołanych za zgodą ubezpieczyciela.

W przypadku, gdy wobec ubezpieczonego w związku ze zdarzeniem powodującym obowiązek odszkodowawczy wszczęto postępowanie karne, ubezpieczyciel ponosi koszty obrony, jeżeli jej żądał bądź wyraził na nią zgodę. Ubezpieczenie OC dotyczy również odpowiedzialności, jaka może powstać w związku z posiadaniem aparatury i sprzętu medycznego, z wyjątkiem takich, które mogą być włączone do ubezpieczenia tylko na podstawie dodatkowej umowy.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

To, w jakim przypadku wyłączona zostaje odpowiedzialność ubezpieczyciela, przewidują ogólne warunki ubezpieczenia, które zakład ubezpieczeń ma obowiązek dostarczyć ubezpieczającemu się lekarzowi w momencie zawierania umowy. Należy jednak pamiętać, że mogą one różnić się w zależności do podmiotu, który ubezpiecza danego klienta. Przy czym, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, zapisy zamieszczone w ogólnych warunkach ubezpieczenia, które nie są precyzyjne i jednoznaczne, w razie wątpliwości należy interpretować na korzyść ubezpieczonego. W myśl przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczycielowi przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego lub osób, za które ponosi on odpowiedzialność, zwrotu wypłaconego odszkodowania, jeżeli szkoda została wyrządzona w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z reguły w umowach ubezpieczyciele zastrzegają, że nie ponoszą odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:

- wykonywania czynności przez lekarza, który w dniu wyrządzenia szkody nie miał prawa wykonywania zawodu lub prawo to zostało zawieszona,
- zabiegów chirurgii plastycznej lub kosmetycznych (poza sytuacjami, gdy chodzi o zabieg leczniczy), chyba że zawarto dodatkową umowę,
- dokonywania zabiegów eksperymentalnych, chyba że zawarto dodatkową umowę,
- zaginięcia lub kradzieży rzeczy wniesionych przez pacjentów i towarzyszące im osoby, chyba że zawarto dodatkową umowę,
- wykonywania czynności o charakterze administracyjnym w związku z zajmowanym stanowiskiem w administracji lub samorządzie lekarskim.

W przypadku zgłoszenia roszczenia ubezpieczony winien niezwłocznie zawiadomić o tym ubezpieczyciela. W postępowaniu sądowym o naprawienie szkody objętej ubezpieczeniem obowiązkowym odpowiedzialności cywilnej niezbędne jest przypozwanie zakładu ubezpieczeń. Przypozwanie sprowadza się do zawiadzenia osoby trzeciej (tu ubezpieczyciela) do udziału w procesie.

Należy zatem pamiętać, że każde zdarzenie powodujące konieczność wypłaty przez ubezpieczyciela odszkodowania należy traktować bardzo kazuistycznie, a wszelkie towarzyszące temu zdarzeniu okoliczności mogą wpłynąć na zakres ochrony ubezpieczeniowej.

Justyna Straka – prawnik

Autorka pracuje w Kancelarii Prawniczej „Krislex” w Bydgoszczy, www.facebook.com/krislex.bydgoszcz, justyna.straka@krislex.pl

Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy niżej wymienione osoby uzyskały stopień naukowy doktora nauk medycznych w dyscyplinie medycyna:

- **Magdalena Woźniak** – Katedra Kosmetologii i Dermatologii Estetycznej CM Bydgoszcz
promotor: dr hab. Barbara Zegarska
tytuł rozprawy: „Znaczenie filagryny i innych czynników ryzyka w etiopatogenezie suchej skóry”
recenzenci: prof. dr hab. Waldemar Placek – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Katedra i Klinika Dermatologii, Chorób Przenoszonych Drogą Płciową i Immunologii Klinicznej; prof. dr hab. Zbigniew Bartuzi – Katedra i Klinika Alergologii, Immunologii Klinicznej i Chorób Wewnętrznych CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 19/13 z 14.02.2013 r.
- **Marek Balcerzak** – 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ Bydgoszcz, Klinika Kardiologii i Kardiochirurgii, Oddział Intensywnej Opieki Kardiologicznej
promotor: prof. dr hab. Lech Walasek
tytuł rozprawy: „Ocena lewego ujścia tętniczego i czynników ryzyka stenozy aortalnej u chorych z przewlekłą niewydolnością nerek leczonych hemodializami”
recenzenci: prof. dr hab. Lucjan Pawlicki – Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Klinika Chorób Wewnętrznych i Rehabilitacji Kardiologicznej; prof. dr hab. Jacek Manitus – Katedra i Klinika Nefrologii, Nadcisnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych CM Bydgoszcz

- Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 42/13 z 14.03.2013 r.
- **Joanna Kłyszajko-Molska** – Katedra Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej CM Bydgoszcz
promotor: dr hab. Marek Szymański
tytuł rozprawy: „Ocena wyników leczenia raka szyjki macicy z zastosowaniem przedoperacyjnej brachyterapii”
recenzenci: prof. dr hab. Zdzisław Maciejewski – Elbląska Uczelnia Ekonomiczno-Humanistyczna, Zakład Pielęgniarstwa, Wydział Nauk o Zdrowiu; prof. dr hab. Roman Makarewicz – Katedra i Klinika Onkologii i Brachyterapii CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 104/13 z 09.05.2013 r.
- **Jarosław Marciniak** – 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ w Bydgoszczy
promotor: prof. dr hab. Aleksander Goch
tytuł rozprawy: „Charakterystyka czynników ryzyka sercowo-naczyniowego u lekarzy szpitala klinicznego”
recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Dziuk – Instytut Wojskowo-Medyczny w Warszawie, Zakład Medycyny Nuklearnej; prof. dr hab. Alina Borkowska – Katedra Neuropsychologii Klinicznej CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 103/13 z 09.05.2013 r.

Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy niżej wymienione osoby uzyskały stopień naukowy doktora nauk o zdrowiu:

- **Damian Czarnecki** – Zakład Pielęgniarstwa Psychiatrycznego CM Bydgoszcz
promotor: dr hab. Marcin Ziółkowski, prof. UMK
tytuł rozprawy: „Bariery w dostępie do świadczeń zdrowotnych osób uzależnionych od alkoholu”
recenzenci: prof. dr hab. Agata Szulc – Klinika Psychiatrii, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku; prof. dr hab. Alina Borkowska – Katedra Neuropsychologii Klinicznej CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 20/13 z 14.02.2013 r.
- **Magdalena Weber-Rajek** – Katedra i Zakład Laseroterapii i Fizjoterapii CM UMK Bydgoszcz
promotor: prof. dr hab. Roman Ossowski
tytuł rozprawy: „Funkcjonowanie zdrowotne i psychospołeczne chorych po udarze mózgu”
recenzenci: dr hab. Paweł Izdebski, prof. UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Instytut Psychologii; prof. dr hab. Marek Harat – Katedra Zdrowia Publicznego, Zakład Medycyny Zapobiegawczej i Zdrowia Środowiskowego, CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 21/13 z 14.02.2013 r.
- **Elżbieta Kaczmarek-Skamira** – Katedra Kosmetologii i Dermatologii Estetycznej CM Bydgoszcz
promotor: dr hab. Barbara Zegarska
tytuł rozprawy: „Właściwości indywidualne i demograficzno-społeczne a skłonność do „naznaczania się” makijażem permanentnym”
recenzenci: dr hab. prof. nadzw. Anna Zalewska-Janowska – Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Katedra Immunologii Klinicznej i Mikrobiologii, Zakład Psychodermatologii; prof. dr hab. Roman Ossowski – Katedra i Zakład Psychologii Klinicznej CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 159/13 z 06.06.2013 r.
- **Janina Fałkowska** – Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa, Zakład Pielęgniarstwa Położniczego CM Bydgoszcz

- promotor:** dr hab. Roman Kotzbach, prof. UMK
tytuł rozprawy: „Ocena zmian w gospodarce fosforanowo-wapniowej u kobiet karmiących piersią stosujących dietę eliminacyjną białka krowiego”
recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Wielgoś – Warszawski Uniwersytet Medyczny, Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii; prof. dr hab. Roman Cichon – Katedra i Zakład Żywności i Dietetyki CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 158/13 z 06.06.2013 r.
- **Beata Łangowska-Grodzka** – Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa, Zakład Pielęgniarstwa Psychiatrycznego CM Bydgoszcz
promotor: dr hab. Marcin Ziółkowski, prof. UMK
tytuł rozprawy: „Stan zdrowia a poczucie zdrowia u pacjentów leczonych szpitalnie z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych”
recenzenci: dr hab. Małgorzata Janas-Kozik – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katedra Psychiatrii i Psychoterapii, Oddział Kliniczny Psychiatrii i Psychoterapii Wieku Rozwojowego; prof. dr hab. Alina Borkowska – Katedra Neuropsychologii Klinicznej CM Bydgoszcz
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 198/13 z 27.06.2013 r.
- **Ewa Sztuczka** – Wojewódzki Szpital Zespolony w Toruniu, Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej
promotor: prof. dr hab. Marek Jackowski
tytuł rozprawy: „Porównanie gojenia się rany operacyjnej zaopatrzonej samoadaptacyjnym szwem skórny albo staplerem po zabiegach jamy brzusznej”
recenzenci: dr hab. Maria Szewczyk, prof. UMK – Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa, Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego CM Bydgoszcz; prof. dr hab. Krzysztof Paśnik – Wojskowy Instytut Medyczny w Warszawie, Klinika Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej, Metabolicznej i Torakochirurgii
Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 197/13 z 27.06.2013 r.

Dziekanat Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy informuje, że niżej wymienione osoby 20.11.2013 r. uzyskały stopień naukowy doktora nauk medycznych:

- **Anna Wronczewska** – Centrum Onkologii uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Aktywność wybranych enzymów lizosomalnych we krwi chorych na raka gruczołu krokowego poddanych brachyterapią śródtkankowej w skojarzeniu z teleradioterapią”
promotor: dr hab. Piotr Chłosta, prof. UJ, CM UJ w Krakowie
recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Wolski, CM UMK, dr hab. Tomasz Szydełko, UM we Wrocławiu
- **Beata Lisewska** – Katedra Patofizjologii uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie biologii medycznej
tytuł rozprawy: „Wybrane parametry układu fibrynolizy w zespole stopy cukrzycowej”
promotor: prof. dr hab. Danuta Rość, CM UMK
recenzenci: prof. dr hab. Irena Ponikowska-Adamczyk, CM UMK, prof. dr hab. Ewa Żukowska-Szczechowska, Śl. UM w Katowicach
- **Agnieszka Nowacka** – Katedra i Klinika Neurochirurgii i Neurotraumatologii uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie biologii medycznej
tytuł rozprawy: „Ocena procesu angiogenezy w złośliwych guzach litych mózgu”
promotor: dr hab. Maciej Śniegocki, CM UMK
recenzenci: dr hab. Wojciech Kloc, prof. UWM w Olsztynie, dr hab. Roman Jankowski, prof. UM w Poznaniu
- **Bogdan Żurawski** – Centrum Onkologii uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Ocena B1-integrin jako czynnika predykcyjnego w miejscowo zaawansowanym raku piersi”
promotor: prof. dr hab. Roman Makarewicz, CM UMK
recenzenci: prof. dr hab. Jan Styczyński, CM UMK, dr hab. Iwona Gisterek, prof. PK w Koszalinie
- **Joanna Janiak-Kiszka** – Katedra Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Wczesne i odległe wyniki czynnościowe operacji tympaanoplastycznych w leczeniu przewlekłego zapalenia ucha środkowego”
promotor: dr hab. Paweł Burduk, CM UMK
recenzenci: prof. dr hab. Henryk Kaźmierczak, CM UMK, dr hab. Ireneusz Rzewnicki, prof. UM w Białymstoku

Dziekanat Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy informuje, że niżej wymienione osoby 11.12.2013 r. uzyskały stopień naukowy doktora nauk medycznych:

- **Aleksandra Karczmarska-Wódzka** – Katedra i Zakład Chemii Ogólnej uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie biologii medycznej
tytuł rozprawy: „Redukcja grupy karbonylowej zawartej w analogach nukleozydów wobec stereoselektywnych katalizatorów”
promotor: prof. dr hab. Marcin Dрамиński, em. CM UMK
recenzenci: dr hab. Mirosław Wełniak, prof. UMK, UMK w Toruniu, prof. dr hab. Ryszard Gawinecki, UTP w Bydgoszczy
- **Paweł Wnuk** – Katedra i Kliniki Chirurgii Klatki Piersiowej i Nowotworów uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Ocena obecności przerzutów nowotworowych w węzłach chłonnych śródpiersia na podstawie badania PET KT u chorych na niedrobnokomórkowego raka płuca”
promotor: prof. dr hab. Janusz Kowalewski, CM UMK
recenzenci: prof. dr hab. Józef Kozak, UM w Łodzi, prof. dr hab. Krzysztof Leksowski, CM UMK
- **Karolina Hankiewicz-Ziołkowska** – Katedra i Zakład Mikrobiologii uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Ocena występowania w materiale klinicznym i lekowrażliwości szczepów *Stenotrophomonas maltophilia*, ich podobieństwa genetycznego oraz zdolności tworzenia biofilmu”
promotor: prof. dr hab. Eugenia Gospodarek, CM UMK
recenzenci: prof. dr hab. Barbara Różalska, UŁ w Łodzi, prof. dr hab. Krzysztof Kusza, CM UMK
- **Aleksandra Woderska** – Katedra Chirurgii Ogólnej i Transplantologii uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie biologii medycznej
tytuł rozprawy: „Wypalenia zawodowe oraz zachowania i przeżycia związane z pracą zespołów transplantacyjnych”
promotor: prof. dr hab. Zbigniew Włodarczyk, CM UMK
recenzenci: prof. dr hab. Aleksander Araszkiwicz, CM UMK, prof. dr hab. Wojciech Rowiński, em. Warszawskiego UM
- **Łukasz Szyberg** – Katedra i Zakład Patomorfologii Klinicznej uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Zróznicowanie ekspresji białek szlaków odpowiedzi immunologicznej w tkankach popłodów ciąży bliźniaczych – badania morfologiczne”
promotor: prof. dr hab. Andrzej Marszałek, CM UMK
recenzenci: dr hab. Jacek Michałkiewicz, prof. UMK, CM UMK, prof. dr hab. Marta Szymankiewicz-Bręborowicz, UM w Poznaniu
- **Joanna Gierach** – Regionalny Szpital Specjalistyczny w Grudziądzu uzyskany stopień naukowy: dr n. med. w zakresie medycyny
tytuł rozprawy: „Wybrane parametry gospodarki węglowodanowej a czynność skurczowa lewej komory serca u pacjentów bez cukrzycy ze świeżym zawałem serca”
promotor: dr hab. Grzegorz Grzešek, prof. UMK, CM UMK
recenzenci: dr hab. Maria Kłopotcka, CM UMK, dr hab. Wacław Kochman, SWISSMED w Gdańsku

Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy informuje, że niżej wymienione osoby uzyskały stopień naukowy

- **Iwonna Eliks** – Wojewódzki Szpital Dziecięcy w Bydgoszczy
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk medycznych w dyscyplinie medycyna
tytuł rozprawy: „Porównanie przebiegu i wyników fakoemulsyfikacji zaćmy w trybie ambulatoryjnym i szpitalnym”
promotor: dr hab. Jakub Kałużny
recenzenci: prof. dr hab. Ewa Mrukwa-Kominek – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Katedra i Klinika Okulistyki; dr hab. Robert Rejda – Klinika Okulistyki Ogólnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.
Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 218/13 z dnia 12.09.2013r.

- **Krzysztof Koper** – Katedra i Klinika Ginekologii Onkologicznej i Pielęgniarstwa Ginekologicznego CM Bydgoszcz
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk medycznych w dyscyplinie medycyna
tytuł rozprawy: „Wartość kliniczna oceny immunoreaktywności antygenów RCAS1, B7H4, HLA-G, CD 44, CK17 i MT w ogniskach raka szyjki macicy i ich mikrośrodowisku”
promotor: prof. dr hab. Łukasz Wicherek
recenzenci: dr hab. Dorota Darmochwał-Kolarz – Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Katedra i Klinika Położnictwa i Perinatologii; prof. dr hab. Roman Makarewicz – Katedra i Klinika Onkologii i Brachyterapii CM Bydgoszcz
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 222/13 z dnia 12.09.2013r.
- **Ewa Wodzikowska** – Szpital Specjalistyczny im. J. K. Łukowicza w Chojnicach
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Ocena rozwoju psychoruchowego dzieci urodzonych z wagą urodzeniową poniżej 3000 gramów a umiejscowienie kontroli zdrowia u matek”
promotor: prof. dr hab. Hanna Jaklewicz
recenzenci: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz – Uniwersytet Gdański, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Psychologii; dr hab. Filip Rybakowski, prof. SWPS – Instytut Psychiatrii i Neurologii, Klinika Psychiatrii Dzieci i Młodzieży w Warszawie,
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 220/13 z dnia 12.09.2013 r.
- **Jadwiga Sarwińska** – Katedra i Zakład Podstaw kultury Fizycznej CM Bydgoszcz
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Wpływ rocznego pobytu w zakładzie karnym na wydolność fizyczną osadzonych”
promotor: dr hab. Jacek Kławe, prof. UMK
recenzenci: prof. dr hab. Kornelia Kędziara-Kornatowska – Katedra i Klinika Geriatrii CM Bydgoszcz; dr hab. Radosław Muszkieta, prof. UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wydział Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki, Instytut Kultury Fizycznej.
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 221/13 z dnia 12.09.2013 r.
- **Marzena Kaźmierczak** – Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa, Pracownia Podstaw Opieki Położniczej CM Bydgoszcz
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Nasilenie objawów depresji u kobiet w 1. tygodniu i 6 tygodni po porodzie – analiza czynników ryzyka”.
promotor: dr hab. Roman Kotzbach, prof. UMK
recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Rajewski – Poznański Uniwersytet Medyczny, Katedra i Klinika Psychiatrii; prof. dr hab. Aleksander Araszkiewicz – Katedra Psychiatrii CM Bydgoszcz.
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 266/13 z dnia 10.10.2013r.
- **Joanna Śliwińska** – Katedra Kosmetologii i Dermatologii Estetycznej CM Bydgoszcz
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Ocena zmian immunohistochemicznych w przebiegu trądziku różowatego”
promotor: dr hab. Barbara Zegarska
recenzenci: prof. dr hab. Alina Grzanka – Katedra i Zakład Histologii i Embriologii CM Bydgoszcz, prof. dr hab. Grażyna Broniarczyk-Dyła – Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Klinika Dermatologii Ogólnej, Estetycznej i Dermatologii
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 298/13 z dnia 07.11.2013 r.
- **Aleksandra Popow** – Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa, Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego CM Bydgoszcz
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Ocena ryzyka rozwoju odleżyn na podstawie skali D. Norton i programu decubitus w wybranych klinikach/oddziałach Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. Dr J. Biziela w Bydgoszczy”
promotor: dr hab. Maria Szewczyk, prof. UMK
recenzenci: prof. dr hab. Arkadiusz Jawień – Klinika Chirurgii Naczyniowej i Angiologii CM Bydgoszcz; dr hab. Maciej Sopata – Katedra i Klinika Medycyny Paliatywnej Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 308/13 z dnia 12.12.2013r.
- **Adrian Miler** – NZOZ CM „EPIMIGREN” w Osiełsku
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Zastosowanie muzykoterapii receptywnej podczas kinezyterapii izometrycznej z uwzględnieniem stanu emocjonalnego u pacjentów geriatrycznych”.
promotor: dr hab. Wojciech Pospiech, prof. UMK
recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Kułak – Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Wydział Nauk o Zdrowiu; prof. Paweł Radziński – Akademia Muzyczna Bydgoszcz, Katedra Kameralistyki
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 307/13 z dnia 12.12.2013r.
- **Monika Biercewicz** – Katedra i Klinika Geriatrii CM Bydgoszcz
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Przydatność wybranych skal punktowych w ocenie psychofizycznej osób powyżej 65 roku życia”
promotor: prof. dr hab. Kornelia Kędziara-Kornatowska,
recenzenci: dr hab. Aldona Kubica – Katedra i Zakład Promocji Zdrowia CM Bydgoszcz; dr hab. Beata Karakiewicz – Pomorski Uniwersytet Medyczny, Wydział Nauk o Zdrowiu w Szczecinie
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 09/14 z dnia 22.01.2014r.
- **Adam Zemełka** – Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu
uzyskany stopień naukowy: doktor nauk o zdrowiu
tytuł rozprawy: „Przedplatońskie teorie anatomii i fizjologii układu nerwowego człowieka w świetle rozwoju pluralistycznych systemów filozoficznych. Ujęcie historyczno-medyczne”
promotor: dr hab. Walentyna Korpalska
recenzenci: dr hab. Bożena Płonka-Syroka, prof. UMW/PAN – Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Zakład Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego, dr hab. Anita Magowska – Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznych, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
 Uchwała Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu nr 08/14 z dnia 22.01.2014r.

terMedia zaprasza

- **4–5 kwietnia 2014 r. – Opieka Paliatywna w Polsce 2014**
- **11–12 kwietnia 2014 r. – Praktyka Hematologiczna 2014**

TERMEDIA sp. z o.o., ul. Kleeberga 2 • 61-615 Poznań, tel./faks +48 61 6562200
 e-mail: szkolenia@termedia.pl, www.termedia.pl

Lek. med. Violetta Neumann

7 listopada 1964 – 28 listopada 2013

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszej Koleżanki, lekarki Violetty Neumann, Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tucholi.

Violetta Neumann urodziła się 7 listopada 1964 r. w Legnicy, tam też uczęszczała do Szkoły Podstawowej nr 14. Naukę kontynuowała w Liceum Ogólnokształcącym nr 2. W 1983 r. uzyskała świadectwo ukończenia szkoły średniej i zdała maturę. W latach 1983–1990 studiowała na I Wydziale Lekarskim Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie. Po uzyskaniu dyplomu lekarza w 1990 r. odbyła staż podyplomowy w Zespole Opieki Zdrowotnej w Tucholi. W latach 1991–1998 pracowała na oddziale wewnętrznym w szpitalu w Tucholi. Początkowo na stanowisku młodszego asystenta, a po uzyskaniu w 1994 r. specjalizacji I stopnia w zakresie chorób wewnętrznych, na stanowisku asystenta.

W 1996 r. rozpoczęła specjalizację w zakresie medycyny pracy. Tytuł specjalisty II stopnia uzyskała po złożeniu egzaminu w 2000 r. W 2001 r. ukończyła 2 letnie studia podyplomowe w Studium Zdrowia Publicznego, Organizacji, Zarządzania i Ekonomiki w Opiece Zdrowotnej oraz Zdrowia Publicznego w ramach Szkoły Zdrowia Publicznego w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi. Od 1 sierpnia 1999 r. do 31 sierpnia 2012 r. pełniła funkcję inspektora i dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tucholi.

Zmarła 28 listopada 2013 roku i pochowana została na Cmentarzu Komunalnym w Tucholi.

Doktor Violettę Neumann wspominać będziemy nie tylko jako kompetentną, oddaną i wnikliwą lekarkę, ale również jako serdeczną, czynną koleżankę i dobrego pracodawcę.

*Lekarze z Tucholi i Powiatu Tucholskiego,
Pracownicy Powiatowej Stacji
Sanitarno-Epidemiologicznej w Tucholi*

Zapraszamy lekarzy seniorów!

- W maju (7.05.2014 godz. 14.30) gościem lekarzy seniorów będzie doktor **Hanna Śliwińska** – opowie o „Wspomnieniach z dalekich wojaży”.
- W czerwcu (4.06.2014 godz. 14.30) zapraszamy na spotkanie z **dr. n. med. Markiem Jurgowiakiem** – lekarze wystąpią wykładu „Gdy mózg ma 100 lat i inne zagadki starzenia”.

WYCIECZKA LEKARZY-SENIORÓW

Atrakcje Dolnego Śląska

Prosimy o wpłacenie pozostałej kwoty za wycieczkę do **15 kwietnia** wraz z kwotą 120 zł na wstępy. Wyjazd 14 maja o godz. 7.00, autokar będzie podstawiony przy Wyższej Szkole Bankowej, ul. Fordońska 74 w Bydgoszczy.

Mój jest ten kawałek podłogi!...

Zielono mam w głowie
i fiołki w niej kwitną
na klombach mych myśli
sadzone za młodu

Kazimierz Wierzyński

Szanowne Koleżanki i Koledzy!

Nieco przewrotnie zaczynam dzisiejszy „kawałek”! Zielono! Bo mam nadzieję, że w chwili, kiedy ten numer naszego biuletynu znajdzie się w Waszych rękach, wiosna swoją zielenią zawita za oknami naszych domów!

Zielono mam w głowie? Ano chyba rzeczywiście trochę tam zielono od tego siana, które to zastępuje zużyte szare komórki w mojej głowie.

Fiołki w niej, tj. głowie, jeszcze nie kwitną... Ale kto wie, może i to kiedyś nastąpi. Być może dzisiejszy mój tekst, w oczach niektórych Czytających te słowa, jest już niezbitym dowodem na to kwitnienie?

No, ale ma być wiosennie i radośnie, bo przecież bieżący numer ma być sygnowany datą pierwszego kwietnia! Prima aprilis, Panie i Panowie!

A teraz na poważnie. Cytowany fragment wiersza był mi znany od moich szczeniących czasów i zawsze uważałem, iż wyszedł on spod pióra mego ulubionego poety, to jest K. I. Gałczyńskiego. Jakież było moje zaskoczenie, kiedy stwierdziłem, że wiersza tego autorem jest nieco zapomniany poeta Kazimierz Wierzyński, złoty medalista olimpijski!

Tak, tak! Medalista olimpijski, bo kiedyś medalami odznaczano także poetów i pisarzy, za udział w konkursie literackim! A żeby utrzymać radosny wiosenny klimat, pozwolę sobie przytoczyć czterowiersz tegoż autora:

*Rozdaję wokół swój uśmiech, bukiety
rozdaję wokół i jestem radosną
wichurą zachwytu i szczęścia poety,
co zamiast cztowikiem powinien być wiosną!
Idąc za poetą, wszystkim czytającym te słowa
rozdaję swój uśmiech!*

Jak zawsze Wasz

A. Martynowski

Dzieci na okładkę!

Co roku na czerwcowej okładce „Primum” zamieszczamy zdjęcia Waszych dzieci (do lat 12). Czekamy też na zdjęcia do tegorocznego, czerwcowego „Primum”!

Prosimy o przesyłanie fotografii (z takimi danymi jak: imię, nazwisko i wiek dziecka) na adres: primum@bil.org.pl lub Redakcja „Primum” ul. Powstańców Warszawy 11, 85-681 Bydgoszcz. Czekamy do 10 maja!

Czwarta edycja motocyklowego zlotu lekarzy Chelmino MotoBridge odbędzie się w dniach 25–28 lipca 2014 roku. Zgłoszenia przyjmowane są do 15 maja 2014 r. Liczba miejsc ograniczona. Szczegółowe informacje na stronie www.motobridge.fabrykasnu.eu

Organizatorzy zapraszają.

Bożena i Stanisław Leks, Hanna Śliwińska

26 kwietnia 2014

Licówki ceramiczne – krok po kroku

Wykładowca: prof. dr hab. n. med. Beata Dejak – kierownik Zakładu Protetyki Stomatologicznej Katedry Stomatologii Odtwórczej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi omówi m.in.: definicję i rodzaje licówek, wskazania, przeciwwskazania do licówek, postępowanie kliniczne i laboratoryjne: Wax-up, Indeks silikonowy, Mouck-up, zasady preparacji i różne opracowania zębów pod licówki.

Zgłoszenia i wpłaty do 23.04.2014 r. Wpłaty na konto organizatora (260 zł): 06 1020 5170 0000 1202 0065 1620, Włocławskie Stowarzyszenie Lekarzy Stomatologów, 87-800 Włocławek, ul. Królewicza 1a/2. Informacje i zgłoszenia: www.stomatologia.edu.pl. Dodatkowe informacje: (54) 231 51 57, 694 724 871.

Dyżury członków ORL BIL

Prezes Bydgoskiej Izby Lekarskiej – dr n. med. **Stanisław Prywiński**
poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek 15.00–16.00
kontakt: stanislaw.prywinski@hipokrates.org

Wiceprezes Bydgoskiej Izby Lekarskiej – dr n. med. **Radostawa Staszak-Kowalska**
czwartek 13.00–14.00; kontakt: 606 259 096

Wiceprezes Bydgoskiej Izby Lekarskiej – lek. dent. **Andrzej Kuliński**
co druga środa 13.00–15.00; kontakt: 606 381 362

Sekretarz Bydgoskiej Izby Lekarskiej – dr n. med. **Paweł Białożyk**
czwartek 14.30–15.30; kontakt: 606 381 518

Skarbnik Bydgoskiej Izby Lekarskiej – lek. **Krzysztof Gawel**
w czwartki w dni posiedzeń Prezydium lub ORL od 11:30–12:30 lub – w tygodniach bez posiedzeń: wtorki 13:00–15:00, kontakt: kgawelort@gmail.com

Porady prawne:

Radca prawny Bydgoskiej Izby Lekarskiej – mec. **Jadwiga Jarząbkiewicz-Górnica** udziela bezpłatnych porad prawnych lekarzom i lekarzom denty stom, członkom BIL, związanych z działaniem samorządu oraz wykonywaniem zawodu lekarza i lekarza denty stom:
• w poniedziałki w siedzibie BIL w godzinach 14.00–15.00 w biurze Izby
• od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00–15.00 telefonicznie pod nr (52) 322 33 94 w kancelarii prawnej

PRACA

Pallmed sp. z o.o. prowadząca NZOZ Dom Sue Ryder w Bydgoszczy, ul. Roentgena 3 zatrudni do opieki domowej **lekarzy specjalistów** lub w trakcie specjalizacji z okolic Żnina lub Mogilna. Warunki pracy i płacy do uzgodnienia. Kontakt: hr@domsueryder.org.pl

Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Ludwika Błażka w Inowrocławiu pilnie zatrudni lekarzy **specjalistów w dziedzinie anestezyjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych i neurologii** na podstawie umowy cywilnoprawnej, umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej celem zapewnienia całodobowej opieki medycznej (dyżur medyczny). Kontakt: zastępca dyrektora ds. lecznictwa, 52 3545 (323), sekretariat (320).

Centrum Medyczne „Nad Brdą” w Bydgoszczy przy ul. Dworcowej 63 zatrudni **lekarza do pracy w POZ**, najchętniej specjalistę **medycyny rodzinnej**. Tel. kontaktowy (sekretariat) : (52) 518 34 70.

Nowy Szpital w Nakle i Szubinie poszukuje **internisty** lub **osoby w trakcie specjalizacji (interna, nefrologia, geriatria)**. Oddział Chorób Wewnętrznych w Nakle dzienne + dyżury. Tel. kont. 52 385 27 44 (sekretariat zarządu), e-mail: mamolinska@nowyszpital.pl

Przychodnia stomatologiczna w centrum Bydgoszczy poszukuje do współpracy **stomatologa** (własna działalność). Telefon: 604 796 594.

NZOZ Przychodnia Rodzinna w Koronowie zatrudni **lekarza do pracy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej**. Warunki pracy i płacy do uzgodnienia. Telefon: 602 374 249.

SP ZOZ Gminna Przychodnia w Bukowcu zatrudni **lekarza stomatologa** na cały etat. Zapewniamy mieszkanie. Tel.: 52 331 75 24.

Zatrudnię **lekarza stomatologa** w prywatnym gabinecie w Bydgoszczy (Bartodziej), dobre warunki. Kontakt 501 405 645.

Pallmed sp. z o.o. prowadząca NZOZ Dom Sue Ryder w Bydgoszczy, ul. Roentgena 3, zatrudni **lekarza specjalistę w dziedzinie chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej, geriatry, gerontologii**. Warunki pracy i płacy do uzgodnienia. Kontakt: hr@domsueryder.org.pl

NZOZ Wielospecjalistyczna Przychodnia „Bartodzieje” sp. z o.o. ul. Koszalińska 7 w Bydgoszczy zatrudni **lekarza POZ** na pełen etat lub w niepełnym wymiarze czasu pracy. Zainteresowane osoby prosimy o kontakt: tel. 52 375-86-05 lub 60901850860, mail: biurobartodzieje@scs.com.pl

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Leśna” Sp. z o. o. w Bydgoszczy ul. Czerkaska 22 zatrudni **lekarzy i lekarzy specjalistów w zakresie medycyny rodzinnej lub chorób wewnętrznych**. Szczegółowych informacji udziela dział kadr, Tel. 52 341 54 21.

S
E
N
S
O
N
E
T

SYSTEM MONITOROWANIA TEMPERATURY PRZECHOWANIA SZCZEPIONEK I LEKÓW

Całkowicie automatyczny pomiar i generacja raportów

Wbudowany serwer sieciowy - raporty on-line

Powiadamianie - temperatura, zasilanie lodówek

Realizacja wymogów SANEPID i ISO 9001

Wdrożony w Przychodniach w Bydgoszczy i okolicy

PARTA LABS e-mail: sensonet@zdalnie.pl tel. 602315884

Nowe BMW serii 4
Cabrio

www.bmw-
dynamicmotors.pl

Radość z jazdy

WOLNOŚĆ DLA ZMYSŁÓW.

Zniewalająco piękny design o zdecydowanym charakterze od razu ujawnia zamiłowanie do nieskrępowanej swobody i emanuje sportową dynamiką. Każdy detal nowego BMW serii 4 Cabrio wyraża przede wszystkim jedno - fascynację poczuciem wolności. Otwórz się na nowe wyzwania.

NOWE BMW SERII 4 CABRIO JUŻ ZA 2 153 ZŁ NETTO W OFERCIE BMW COMFORT LEASE.

BMW EfficientDynamics
Mniejsza emisja. Większa radość z jazdy.

Dealer BMW
Dynamic Motors
ul. Olimpijska 8
87-100 Toruń
Tel.: +48 56 645 21 70
www.bmw-dynamicmotors.pl

Dealer BMW
Dynamic Motors
ul. Fordońska 264
85-790 Bydgoszcz
Tel.: +48 52 339 51 10
www.bmw-dynamicmotors.pl

Wysokość miesięcznej raty leasingowej jest przykładowa i została obliczona przy założeniu następujących warunków: oferta BMW Comfort Lease, opłata wstępna 25%, okres leasingu 36 miesięcy, gwarantowana wartość końcowa 43,93%, deklarowany średnioroczny limit przebiegu 15 000 km, waluta PLN. Rata jest wartością netto. Niniejsza symulacja nie stanowi oferty w rozumieniu Art. 66 Kodeksu Cywilnego. BMW Comfort Lease jest oferowany w Polsce przez BMW Financial Services Polska Sp. z o.o.

Innovation
that excites

NOWY **NISSAN QASHQAI** NIESAMOWITE WRAŻENIA Z JAZDY OD 74 500 ZŁ*

UMÓW SIĘ NA JAZDĘ PRÓBNĄ U DEALERA NISSANA

Autoryzowany Dealer Nissana Yama Sp. z o.o.
86-031 Osielesko, ul. Szosa Gdańska 28, tel. 52 360 53 10

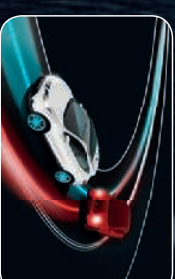
NissanConnect

Technologia
Safety Shield

Inteligentny Asystent
Parkowania

System Aktywnej
Kontroli Zawieszenia

Turbodładowane
silniki nowej
generacji

* Wskazana cena odnosi się do wersji Visia DIG-T 115 KM. Prezentowane elementy wyposażenia nie są dostępne w prezentowanej cenie startowej. Oferta jest ważna dla umów podpisanych z klientami w okresie od dnia 01/02/2014 do dnia 31/03/2014. Zdjęcia są jedynie ilustracją. Dane i fakty podane w niniejszej reklamie służą wyłącznie celom informacyjnym i nie stanowią oferty zawarcia umowy. Zużycie paliwa w cyklu mieszanym: 3,8-5,6 l/100 km, emisja CO₂: 99-129 g/km.